

Vlaams
Parlement

vergadering **C30**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 20 oktober 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de loodvervuiling in Hoboken – 3198 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de loodvervuiling in Hoboken – 3431 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aanbod van Umicore om woningen op te kopen in de wijk Moretusburg in Hoboken – 182 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het uitdrogen van plastische kleilagen – 3418 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over schade aan woningen door verdroging van kleigrond – 3494 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de communicatie van het Departement Omgeving over het Ventilus-project en de brief van zes burgemeesters aan de Vlaamse en Federale Regering – 3493 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stand van zaken van het nieuwe hoogspanningsnet Ventilus – 40 (2020-2021)	28
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het toelaten van zorgwoningen op gemeentelijk grondgebied – 3229 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangekondigde vereenvoudiging van de regelgeving voor zorgwonen – 3362 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangekondigde vereenvoudiging van de regelgeving voor zorgwoningen – 3429 (2019-2020)	38
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vrijstelling van vergunningsplicht voor tijdelijke terrasconstructies – 3507 (2019-2020)	46

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceysens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe everzwijnenplan

– 3508 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het globale everzwijnenplan

– 58 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de quota voor hobbyjagers

– 94 (2020-2021)

49

**VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de loodvervuiling in Hoboken
– 3198 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de loodvervuiling in Hoboken
– 3431 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aanbod van Umicore om woningen op te kopen in de wijk Moretusburg in Hoboken
– 182 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Het eerste agendapunt zijn drie gekoppelde vragen, waarvan twee van de heer Annouri. Collega Annouri, u mag uw twee vragen van mij gerust koppelen, zodat u wat meer spreektijd hebt. Nadien kan de heer D'Haese dan zijn vraag stellen.

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik zal mijn vragen inderdaad aan elkaar koppelen. Ik denk dat dat het gemakkelijkste werkt. Ik begin met mijn eerste reeks vragen.

Op 15 juli wisselden we in deze commissie reeds kort van gedachten, nadat bekend geraakt was dat heel wat kinderen een onaanvaardbaar hoog percentage lood in het bloed hadden. Meermaals per jaar gebeuren er metingen bij kinderen die in de buurt wonen van het loodverwerkingsbedrijf Umicore. We hebben toen een debat gehad en ik wilde nu een reeks opvolgingsvragen stellen.

Op 15 juli hebben we een aantal dingen aangehaald. Er was een technische werkgroep samengekomen die nog een aantal analyses zou uitvoeren. U zou ook onderzoeken of de huidige manier van werken, onder andere via die metingen, wel voldoende werkt. Tot slot zou u nagaan wie welke initiatieven zou kunnen nemen inzake het aanstellen van een gezondheidscommissaris – weet u nog, dat was een idee dat ik toen namens mijn fractie had gelanceerd en dat u wel genegen was.

Wat zijn de bevindingen van die technische werkgroep die toen is samengekomen?

Werd het systeem van de metingen geëvalueerd? En moet dit worden bijgestuurd? Je merkt vandaag immers – we hebben dat debat vorige maand nog gehad binnen de gemeenteraad van Antwerpen – dat er nog onduidelijkheid bestaat over de exacte redenen waarom kinderen die daar in de buurt wonen, net deze zulke hoge waarden optekenden. Bij vorige metingen leek alles nog goed. Zullen er bijkomende metingen en of maatregelen komen?

Zijn er reeds initiatieven genomen in verband met de aanstelling van een gezondheidscommissaris?

En dan maak ik de brug naar mijn volgende vraag, want ondertussen is er natuurlijk wel van alles gebeurd.

Het bedrijf Umicore heeft ondertussen gecommuniceerd dat het woningen wil opkopen om een groene buffer aan te leggen. Het heeft aan een aantal buurtbewoners aangeboden om hun huis op te kopen tegen een correcte marktwaarde en

hen zo in de mogelijkheid te stellen om te verhuizen. Umicore wil een bufferzone aanleggen, maar niet op hun eigen bedrijfsterrein, wat wij als Groen nochtans al lang vragen, maar binnen de wijk Moretusburg zelf.

Daarbij gingen ze echter selectief te werk. Sommige bewoners kregen een aanbod, andere niet, bijvoorbeeld de mensen die in Hertogvelden wonen, de aanpalende wijk, waar kinderen nochtans ook hoge loodwaarden in hun bloed hebben. De stad Antwerpen en het district Hoboken hebben allebei al aangegeven deze gang van zaken te steunen. Volgens schepen Fons Duchateau van de stad Antwerpen zouden dertig gezinnen willen ingaan op dit aanbod. Maar dat betekent dat heel wat gezinnen hier op dit moment niet op in willen gaan. En het feit blijft dat niet iedereen in de risicozone op een dergelijk aanbod kon rekenen. Een open overleg met alle buurtbewoners, met kans op wederwoord van de bewoners, werd ontweken.

Er zijn ook mensen die wel in de wijk willen blijven wonen. Onlangs verscheen er in Knack nog een artikel van een oude vrouw die daar eigenlijk heel emotioneel over zei dat ze niet zou vertrekken, wat er ook moge gebeuren. Ze had daar haar leven opgebouwd en daar altijd gewoond, ze had er goede contacten opgebouwd met de burens en wilde daar niet vertrekken. Ik snap die emotionele reactie ook voor een stuk.

Maar mensen die er dus willen blijven wonen, vrezen voor de leefbaarheid. Ook het bedrijf zelf is intussen tot het inzicht gekomen dat er zich een probleem van leefbaarheid zou kunnen stellen. In een laatste brief aan de buurt stelt het bedrijf nu dat het een advies van het district en de stad zal vragen om de mogelijkheden van een herbestemming te bekijken en na te gaan hoe er garanties kunnen worden geboden voor de leefbaarheid van de buurt.

Het lijkt mij dan ook niet meer dan logisch dat u als minister van Omgeving hierin ook zou worden geraadpleegd en gekend.

Minister, dit alles om te zeggen dat de huidige gang van zaken voor ons eigenlijk echt niet kan. Het is niet aan Umicore om een dergelijke procedure eenzijdig op te starten en dan nog zelf te bepalen wie het wil vergoeden en wie niet. Het is ook niet aan Umicore om te trachten mensen uit te kopen, in een soort Doelscenario. Dat is een scenario waarvoor ik vrees: een deel van de mensen zal weggaan, een deel niet, en men zal zo een soort spookzone creëren in Hoboken. Trouwens, Doel was paars ingekleurd, als industriegebied. Voor alle duidelijkheid, Moretusburg, de buurt waarover we het nu hebben, is rood ingekleurd, en is dus een woonzone. Het is aan het bestuur – het district, de stad, Vlaanderen – om de bewoners te beschermen tegen de willekeur van een bedrijf.

Het bedrijf overtreedt met name de voorwaarden opgenomen in zijn eigen omgevingsvergunning. Bijzondere voorwaarde 17 van de milieuvergunning uit 2014 stelt dat de gemiddelde loodconcentratie in het bloed van de kinderen lager moet zijn dan 5 microgram. Het bedrijf moet dus eigenlijk die vervuiling aanpakken in plaats van nu te zeggen dat het mensen daar wil doen verhuizen, en de Vlaamse milieuinspectie en de minister moeten daar mee garant voor staan.

Ik denk dat ik hiermee de situatie heb geschetst. Minister, zult u de milieu-inspectie vragen om nauwlettend toe te zien op het naleven van de milieuvergunningsvoorwaarden en om, indien nodig, het bedrijf eventueel in gebreke te stellen en te eisen dat de vervuiling wordt geremedieerd? Hoe reageert u op het initiatief van Umicore om mensen in de buurt aan te bieden hun huis op te kopen? Steunt u het stadsbestuur en het districtcollege van Hoboken in hun pogingen om dat mee faciliteren? Welke initiatieven zult u nemen om de leefbaarheid van de wijk blijvend te garanderen, zeker als zou blijken dat bepaalde bewoners wel degelijk hun huis willen verkopen, maar andere daar absoluut willen blijven wonen?

Het zijn heel wat vragen. Ik begrijp dat wel. Het is ook een debat dat echt moet worden gevoerd. Het is een belangrijk debat.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, in het voorjaar waren er heel onverwachts die heel hoge loodwaarden in het bloed bij kinderen in de wijk Moretusburg in Hoboken. Op 15 juli hebben we daarover gesproken in deze commissie. Minister u zei toen dat uit de metingen van de jongste maanden "geen alarmerende signalen" bleken. Dat waren uw woorden in die commissievergadering. U hebt toen beloofd om die cijfers waarover het toen ging, op te sturen. Ik heb nog moeten aandringen om die uiteindelijk te krijgen. Ik heb ze uiteindelijk in september gekregen.

Toen ik die tabellen las, kon ik mijn ogen niet geloven. In februari 2020, dus twee à drie maanden voor die hoge bloedwaarden werden geprikt, was er een enorme piek van neervallend loodstof in Moretusburg. Op het punt het dichtst bij de fabriek was dat bijna 12.000 microgram loodstof per vierkante meter per dag. Minister, de norm is 3000 microgram. Dat is dus meer dan vier keer de jaarnorm die daar is gevallen, en bijna vijftig keer de streefwaarde van 250 microgram. Dat is de hoogste waarde die we kunnen terugvinden in de metingen van de jongste tien jaar. Volgens uw eigen kabinet is dat extreem hoog, maar volgens u was dat blijkbaar niet alarmerend. Bovendien bleek verder uit de cijfers dat er in de periode van half juni tot half juli opnieuw een piek was, van lood, arseen en cadmium. U kon dat toen nog niet weten. Die metingen werden toen nog uitgevoerd. Dat was de hoogste waarde in vijf jaar tijd.

We hebben hier dus drie bijzonder verontrustende gegevens bij elkaar: een enorm hoge piek van neervallend loodstof en andere zware metalen in februari, de verontrustende bloedprik in april-mei en dan opnieuw een piek qua zware metalen in juni en juli. Minister, in de commissievergadering in juli beloofde u dat allemaal snel te zullen onderzoeken. Vandaag staan we nergens. Nergens.

De mensen in die wijk, de arbeiders van die fabriek, hebben vandaag nog geen enkele verklaring voor hoe het komt dat er zoveel lood de wijk in waait. En het gaat soms verder dan dat. Er komt zelfs geen communicatie. Als wij die cijfers van de piek van februari en die van juni en juli niet zelf in de pers hadden gebracht, minister, dan waren de mensen in de wijk vandaag nog steeds niet op de hoogte. Op 17 september, nadat we de cijfers in de pers hebben gecommuniceerd, reageert u voor ATV: 'Wat is hier eigenlijk aan de hand? Het is hoog tijd dat we dat weten.' Maar dat was communicatie over cijfers die toen al maanden op uw bureau lagen, of ergens in een schuif. Ik weet niet waar, maar er is alleszins niets mee gebeurd. Maanden, minister! Dat zijn cijfers van februari. Een of twee maanden later lagen die op uw bureau. En er is niets mee gebeurd.

Ondertussen is men in Hoboken wel bezig, met uw partijgenoot Fons Duchateau, om die wijk uit elkaar te trekken. Men heeft geen flauw idee waar de vervuiling vandaan komt, maar men is wel de wijk uit elkaar aan het trekken en hier en daar huizen aan het opkopen of proberen te laten opkopen. Dan vraag ik mij af: hoe is dat mogelijk?

Op 15 juli stelde u dat uit de metingen die werden uitgevoerd, geen alarmerende signalen bleken. Op dat moment waren die zeer hoge cijfers van februari al bekend bij de VMM. Blijft u bij het standpunt dat, in de woorden van het kabinet, die "extreem hoge waarden" geen aanleiding geven tot ongerustheid en dat dat geen alarmerende cijfers zijn? En waarop baseert u zich daarvoor?

Uit de cijfers blijkt dat er in februari een enorme stijging was van onder meer lood, maar ook andere zware metalen, in neervallend stof in de wijk. Waarom is er niet

onmiddellijk gereageerd zodra die cijfers binnenliepen, om de gezondheid van de mensen in de buurt te garanderen? Waar zijn de maatregelen gebleven?

Is er ondertussen onderzoek ingesteld naar de verhoogde looddepositie van februari? Zo ja, wat zijn daar de resultaten van? Wat zijn de resultaten van het onderzoek naar de bloedwaarden? Is de verhoogde depositie van februari daar mee de oorzaak van?

Op welke datum was duidelijk dat in de periode van half juni tot half juli opnieuw zeer hoge deposities van zware metalen werden gemeten? Welke acties werden er ondernomen na die vaststelling? Werd er een onderzoek ingesteld? Werd de buurt op de hoogte gebracht? Werd Umicore om een verklaring gevraagd? Werden er maatregelen genomen om de wijk rond het bedrijf schoon te maken, onmiddellijk nadat men die cijfers had? Welke maatregelen zult u nemen om de depositie van hoge hoeveelheden zware metalen, vooral afkomstig van niet-geleide emissies, te reduceren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik neem het niet dat men mij hier woorden in de mond legt. Ik heb wel degelijk aangegeven dat het ernstige cijfers betreft. Collega D'Haese, ik probeer heel open te zijn. Ik heb de cijfers ook overgemaakt zodra we ze hadden. Ik kan er ook niets aan doen dat dat heel complexe becijferingen zijn en dat het lang duurt voordat daar een volledig beeld van is, zodat ik jullie ook op een fatsoenlijke manier kan informeren. Ik probeer heel transparant te zijn in dit dossier. Ik probeer jullie alles te geven wat ik heb. Maar hier verwijten maken, dat aanvaard ik gewoon niet. Ik pik dat niet. Ik vind dat u echt een dikke populist bent. Ik zou het appreciëren, mocht u, met cijfers in de hand, mij niet komen verwijten van: 'Waarom heb ik dat zo lang niet gehad?' en 'Waarom is dat zo lang op uw kabinet blijven hangen?' Ik kan ook alleen maar de cijfers aan u overmaken die ik ook krijg. En ik kan er ook niets aan doen als er bepaalde metingen zijn die complex zijn en dat het lang duurt voordat je daar een algemeen geheel van gegevens van hebt.

Alle informatie die ik van mijn administratie heb, geef ik door, ook vandaag. Er zijn heel veel vragen gesteld. Het is een zeer omstandig antwoord, voorzitter: tien pagina's die ik van mijn administratie heb gekregen. Het is helaas heel complex. Het zijn de antwoorden die al die ambtenaren hebben neergepend. Want ik ben geen specialist die alle technische waarden van het loodgehalte in het bloed tot in de puntjes kent. Ik heb dus een heel omstandig antwoord, dat ik nu aan de parlementsleden ga geven. En zoals altijd ben ik daar heel transparant in.

Maar om dan achteraf tegen mij te komen zeggen dat ik dat allemaal niet au sérieux neem, dat vind ik niet oké. Ik houd daar niet van. Dat is niet mijn stijl. Als dat de stijl is van de parlementsleden, in dit geval van mijnheer D'Haese, dan moet hij daarmee maar doen wat hij denkt dat hij daarmee moet doen.

Tijdens de vorige commissievergadering heb ik mijn ongerustheid geuit over de hoge bloedwaarden. Ik heb de technische werkgroep de opdracht gegeven om in spoed bij elkaar te komen en een diepgaand onderzoek naar deze problematiek te starten. Hierbij zijn ondertussen ook reeds diverse experts betrokken. Er is nog geen uitsluitsel over de oorzaak van de plotse verhoging van de lood-in-bloedwaarden van de kinderen in de buurt. Alle pistes blijven open, onder meer de invloed van het weer – zowel droogte als wind –, mogelijk ook de verhoogde uitstoot op de site zelf, de invloed van de continue aanwezigheid van de kinderen in de omgeving door corona, de mogelijke contaminatie via de bodem.

De conclusies van de medische werkgroep geven volgende factoren aan die mogelijk hebben bijgedragen aan de verhoogde lood-in-bloedwaarde.

De emissies in de fabriek werden versterkt door de extreme meteorologische omstandigheden in het begin van het jaar, met zeer veel wind richting Moretusburg, in combinatie met stormweer in februari. De maatregelen van toepassing ter voorkoming van stofverspreiding zoals het nathouden van materialen, de toepassing van korstvormers en de kuisprogramma's waren mogelijk niet opgewassen tegen de kracht van deze storm. Dit werd gevolgd door langere droge periodes, waardoor aanwezig stof in de wijk ook mogelijk langer aanwezig is gebleven.

De hoeveelheid lood die door kinderen wordt opgenomen, wordt bepaald door de hoeveelheid lood in de omgeving, in de lucht via fijn stof en uitvallend stof, via bodemstof, binnenhuisstof, voeding enzovoort. En er is ook het gedrag van de kinderen.

Uit een blootstellingsonderzoek dat in 2008 werd uitgevoerd door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), bleek dat de belangrijkste route voor opname via de mond gebeurt, en via het hand-mondgedrag van jonge kinderen. De verblijftijd van kinderen is dan ook een belangrijke factor. Dat bleek ook uit het onderzoek dat VITO en de Universiteit Antwerpen in 2001 reeds uitvoerden. Het samenspel van verhoogde depositie in combinatie met de continue aanwezigheid van kinderen in de maanden tijdens de lockdown zorgde waarschijnlijk voor een hogere opname van lood.

Met statistische analyse wordt momenteel getracht om na te gaan waar de hoofdoorzaak ligt, doch door het samenspel van verschillende factoren is dit geen evidente oefening. De versnelde nieuwe bloedafnamecampagne kan helpen om de verbanden beter in kaart te brengen.

Op de technische werkgroep is afgesproken dat zowel alle betrokken overheidsinstanties als Umicore de mogelijke pistes op basis van alle beschikbare informatie, waaronder meteorologische en meetresultaten, verder zullen analyseren.

De technische werkgroep onderzoekt momenteel niet alleen in welke mate er verband is met de hoge bloedwaarden, maar ook of een wijziging van de opvolgingsstrategie noodzakelijk is om zulke hoge bloedwaarden in de toekomst te voorkomen, aangezien de huidige meet- en rapporteringsmethodiek deze episode onvolgende kon voorspellen en dit pas na bloedanalyse werd opgemerkt. Als blijkt dat hiervoor een technisch haalbare oplossing is, dan zullen we uiteraard ook de methodiek herbekijken.

Op 25 augustus kwam hiervoor een aparte werkgroep samen die onder andere tot volgende bevindingen kwam.

Uit een eerste evaluatie van Umicore bleek dat de hoogste concentraties gemeten worden bij wind uit het zuidzuidoosten tot westzuidwesten en bij hogere windsnelheden.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) maakte een eerste evaluatie van de metingen, waarbij er geen eenvoudig verband te vinden was tussen luchtmetingen en lood-in-bloedwaarden.

VITO heeft vroeger reeds studies uitgevoerd waarbij gezocht werd naar verbanden tussen enerzijds de concentratie van lood en cadmium in bodem en grondwater, en anderzijds de opname van lood en cadmium.

Er zal samen met VITO nagegaan worden wat de mogelijkheden van verdere opvolging zijn.

De werkgroep is ook in overleg met de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) om na te gaan of bijkomend bodemonderzoek nuttig is om de oorzaak van de voorbije periode van verhoogde blootstelling op te sporen en betere opvolging mogelijk te maken.

Er is ook beslist om zo snel mogelijk een nieuwe bloedafname te starten bij de kinderen in de wijk. Om voldoende respons te hebben, was het wel belangrijk om te wachten op de opening van de scholen. Deze campagne loopt tot midden oktober. Ook ongeruste bewoners die verder van de site wonen, worden, op hun vraag, getest. De resultaten worden in de loop van november, ten laatste in december, verwacht.

Algemeen geldt dat in gebieden met verhoogde loodconcentraties in de omgevingslucht ook de loodconcentraties in het bloed hoger zijn. Er is echter geen directe correlatie tussen de individuele metingen van lood in depositie en de metingen van lood in bloed. Zo werd er in mei 2015 op de meetplaats HB23 een depositiewaarde van lood gemeten van dezelfde grootteorde als deze in februari van dit jaar. De gemiddelde concentraties van lood in bloed in 2015 voor en na deze verhoogde depositiewaarde waren echter van dezelfde grootteorde. Niet alleen verhoogde concentraties in de omgevingslucht, maar veel andere factoren, zoals de weersomstandigheden en de verblijftijd, hebben dus een invloed op de concentraties van lood in bloed.

Er werd opgemerkt dat het bedrijf de voorwaarden opgenomen in zijn omgevingsvergunning zou overtreden. De milieuvergunning uit 2014 neemt als bijzondere voorwaarde 17 op dat de gemiddelde lood-in-bloedconcentratie van de kinderen lager zou moeten zijn dan 5 microgram per deciliter. Het bedrijf moet de vervuiling aanpakken. De Vlaamse milieu-inspectie en de minister moeten hier mede garant voor staan. Deze bijzondere voorwaarde in de milieuvergunning is echter als volgt verwoord: "De gemiddelde lood-in-bloed-concentratie van de kinderen uit de omgeving (Moretusburg, Hertogvelden, Vinkevelden) dient lager te zijn dan 10 µg/dl. Indien de WHO-richtlijn verandert voor deze parameter, wordt de norm aangepast aan de WHO-richtlijn."

De WHO beschouwt een waarde van 10 microgram per deciliter of lager als niet schadelijk voor de gezondheid. Het Amerikaans centrum voor ziektecontrole en preventie (CDC) heeft deze referentiewaarde verlaagd naar 5 microgram per deciliter, omdat er ook onder 10 microgram per deciliter lood in bloed effecten zijn op de gezondheid, meer specifiek op de ontwikkeling van kinderen. De WHO-richtlijn is tot op heden nog niet aangepast.

Umicore is een hoogrisicobedrijf waarvan de afdeling Handhaving jaarlijks een aantal inspecties uitvoert. In 2019 werden zeventien inspecties en in 2020 reeds zestien inspecties uitgevoerd. Tijdens de inspecties van de afdeling Handhaving bezorgde de exploitant gegevens die voor de toetsing van de vergunningsvoorwaarden noodzakelijk zijn, waaronder resultaten van de monitoring van waterremissies, luchtemissies en het afvalstoffenregister. Er werden geen overschrijdingen vastgesteld inzake de milieunormen. Umicore heeft de voorbije jaren al heel wat investeringen gedaan in verbeteringsprojecten naar het milieu toe en die bleken hun vruchten af te werpen in de resultaten van de metingen. De recente evoluties wijzen erop dat dit werk absoluut voortgezet moet worden.

De tweede bundel gaat over de depositie van lood. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) voert momenteel metingen uit op zes meetplaatsen in de omgeving van Hoboken. De meetplaatsen liggen in de woonzones ten noorden en ten noordoosten van Umicore. Dit is onder invloed van de meest voorkomende windrichting. Op drie plaatsen worden zware metalen in fijn stof gemeten. Daarnaast voert de VMM metingen uit van zware metalen in totale depositie op vijf meetplaatsen. De VMM evalueerde haar metingen en komt tot de conclusie dat het huidige meetnet voldoende uitgebreid is en er geen bijkomende metingen opgestart hoeven te worden.

De depositieresultaten op de meetplaats HB23, het dichtst gelegen bij Umicore, waren inderdaad extreem hoog in februari 2020. Op de vier andere locaties waren de deposities verhoogd in vergelijking met andere meetperioden, maar wel aanzienlijk lager dan op de meetplaats met de hoogste waarden, dus op HB23. Het gebied met

de extreem hoge resultaten was dus eerder beperkt tot de directe omgeving van de meetplaats. Daarnaast was het weer in februari uitzonderlijk stormachtig. Tijdens de meetperiode kwam gedurende 80 procent van de tijd de wind uit zuidwestelijke richting. 52 procent van de tijd was de windsnelheid meer dan 6 meter per seconde. Dit zijn extreme weersomstandigheden waarbij stof aanwezig op het bedrijfsterrein of in de omgeving gemakkelijk heropwaait. De VMM stelde ondertussen vast dat er in februari ook verhoogde deposities gemeten werden op andere Vlaamse meetplaatsen. Hieruit blijkt duidelijk dat de uitzonderlijke meteo-omstandigheden in februari een belangrijke invloed hadden op de gemeten concentraties.

Toetsing aan de wettelijke grenswaarde van lood in depositie gebeurt op basis van een glijdend jaargemiddelde – dat is het gemiddelde van de resultaten van de voorbije twaalf maanden. Zeker voor de metingen van het uitvallend stof zit er een aanzienlijke variatie op deze individuele metingen. Alhoewel de waarde van februari sterk verhoogd was, bleef het glijdend jaargemiddelde van de looddepositie binnen deze grenswaarde.

Sinds de brand in maart lag ook de loodraffinaderij stil en er werd door Umicore reeds een onderzoek uitgevoerd naar een mogelijke hoge depositiebron. Hiervoor werden inmiddels ook een aantal maatregelen geïmplementeerd tijdens de stilstand van de smelter, waarvan de resultaten nu verder zullen kunnen worden geëvalueerd.

Ik kom tot de vragen over de emissie van lood. In 2015 was er een incident aan de loodraffinaderij waardoor de Europese normen voor lood in de lucht werden overschreden. Hiervoor werd een actieplan uitgewerkt met een pakket aan maatregelen dat ervoor zorgde dat de normen snel weer werden gerespecteerd. Zo werd in de loop van 2018 het volledige gebouw van de loodraffinaderij onder afzuiging geplaatst en ook de gaszuivering werd geoptimaliseerd. Deze en ook andere maatregelen hebben een positief effect gehad op de lood-in-bloedwaarden. Sinds 2016 werd hier een dalende trend vastgesteld, in 2019 werden de laagste resultaten ooit vastgesteld.

Het behalen van de normen is evenwel geen eindpunt. Er wordt gestreefd naar het behalen van streefwaarden die ver onder de Europese normen liggen. Deze streefwaarden worden nog niet voor alle zware metalen gehaald, vandaar dat Umicore moet blijven investeren in bijkomende maatregelen die de uitstoot van geleid en diffuus stof moeten beperken. De uitvoering van dat maatregelenpakket en de formulering in nieuwe maatregelen worden op de voet gevolgd door de technische werkgroep die hier jaarlijks ook over rapporteert. Een nieuw rapport kan in de periode december-januari verwacht worden.

De recente evoluties wijzen erop dat dit werk onverminderd moet worden voortgezet. We wachten hierbij niet op de resultaten van het lopende onderzoek naar de oorzaken van de verhoogde bloedwaarden: hoe minder stof wordt uitgestoten, hoe beter voor de buurt.

Wat betreft de meting van de geleide emissiepunten op de site zelf werd in opdracht van de afdeling Handhaving in augustus op verschillende emissiepunten gemeten, maar de meetrapporten zijn nog niet beschikbaar. De afdeling Handhaving heeft ook recent nog de resultaten van de eigen metingen van het bedrijf in het kader van de in het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) opgelegde zelfcontroleverplichtingen opgevraagd, maar deze meetrapporten zijn nog in opmaak.

In tegenstelling tot de geleide emissiebronnen, die nauwkeurig kunnen worden opgemeten en ook van de nodige zuiveringsapparatuur kunnen worden voorzien, is de aanpak van de uitstoot van niet-geleide stof geen evidentie. Er wordt continu ingezet op het zo goed mogelijk in kaart brengen en vermijden van deze emissies.

Umicore kondigde een reeks nieuwe maatregelen aan: niet alleen de verdere aanpak van mogelijke bronnen van diffuse emissies door verder inkapselen en afzuigen, maar ook investeringen in meettechnieken die voor een frequentere opvolging van looddepositie zullen zorgen, waardoor sneller mogelijke problemen kunnen worden gedetecteerd. Het bestaande stratenveegprogramma in Moretusburg werd voor augustus en september uitgebreid: ook de voetpaden werden gereinigd, en de frequentie van het veegprogramma werd verhoogd. Verder heeft het bedrijf een schoonmaakprogramma opgestart van de platte daken van de bedrijfsgebouwen om stofemissies naar de omgeving via die weg uit te sluiten. Dat proces loopt nog, omdat alle kiezel wordt verwijderd om zo alle eventueel opgestapelde stof te verwijderen.

In het verleden heeft Umicore in samenwerking met de OVAM de bodem van de hele wijk gesaneerd. De risicolocaties werden toen in kaart gebracht en onderzocht, en indien noodzakelijk werden er maatregelen genomen. De OVAM werkt momenteel ook een strategie uit om het toenmalige onderzoek en genomen maatregelen te evalueren, door plaatsbezoeken, bodemstaalnames en andere onderzoeken op deze en eventuele nieuwe risicolocaties, waarbij de focus ligt op de kwetsbare doelgroepen. De reeds door het bedrijf genomen maatregelen na vaststelling van de verhoogde loodwaarden in het bloed bij kinderen worden opgevolgd door de afdeling Handhaving. Omdat er door onderzoek aanwijzingen waren dat een hoge bron ter hoogte van de smelter de oorzaak was van de verhoogde waarden qua lood en arseen in het fijn stof in twee meetposten, werden er tijdens de stilstand van deze installatie van 1 juli tot 10 augustus diverse aanpassingen doorgevoerd. Zo werd de afzuiging van de installatie verder geoptimaliseerd en werden een reeks aanpassingen doorgevoerd die een betere opvang en een betere opvolging van emissies mogelijk maakt. Die meegedeelde bijkomende maatregelen zullen verder worden opgevolgd door onze afdeling Handhaving.

Daarnaast wordt ook het actieprogramma voortgezet dat werd opgestart naar aanleiding van de verhoogde uitstoot aan de loodraffinaderij in 2015. Dat actieplan had niet alleen tot doel om de Europese grenswaarden te doen respecteren, maar ook om alle richtwaarden en advieswaarden zo snel mogelijk te halen. Jaarlijks wordt de voortgang van de uitvoering van die acties ook gerapporteerd aan en geëvalueerd door de technische werkgroep. Deze rapporten zijn ook publiek toegankelijk op de website van het Departement Omgeving. Elk jaar worden ook nieuwe acties geformuleerd om de uitstoot verder te beperken. Technisch eenvoudige technieken zoals besproeien, overdekken, inkapselen of afzuigen van alle mogelijke bronnen van stof, gebeuren vandaag uiteraard al en worden voortdurend gemonitord en waar nodig verbeterd.

Dan waren er de vragen over de bufferzone. Bijkomend heeft het bedrijf de intentie om een groene bufferzone te creëren om de afstand tussen de industriële activiteiten en de woonbuurt te vergroten. Een deel van de bufferzone omvat een deel van de woonzone van Moretusburg en is de meest gevoelige zone voor blootstelling aan emissies van de fabriek. Iedereen in deze meest gevoelige zone kan zijn huis aanbieden voor verkoop. Uit de metingen van het loodgehalte in het bloed is vastgesteld dat het gehalte onder meer afhankelijk is van de afstand van de woonst van de onderzochte personen tot het bedrijf.

In de brief van Umicore van 31 augustus 2020 gericht aan de inwoners van Moretusburg, die jullie waarschijnlijk ook allemaal hebben gezien, geeft het bedrijf aan dat het bereid is om alle woningen in woonzone MO1 aan te kopen, alsook de woningen in woonzone MO2, waar vooral gezinnen met kinderen wonen, met de bedoeling een bufferzone te creëren tussen het bedrijf en de bewoonde buurt.

De opname van lood in bloed door kinderen is anders dan voor volwassenen. Kinderen nemen door hun grotere stofwisselingssnelheid meer lood op – 25 à 50 procent – dan volwassenen, bij wie dat tussen 5 en 10 procent ligt. Daarom ligt de

focus op de vrijwillige aankoop van woningen vooral in het gebied waar gezinnen met jonge kinderen wonen. Als gezinnen met jonge kinderen tot 12 jaar uit de andere straten van Moretusburg willen verhuizen, is Umicore daarenboven bereid om hun huizen of appartementen te kopen. Er zullen geen onteigeningen zijn, voor alle duidelijkheid. Alles gebeurt op vrijwillige basis. Ik ben als minister zelf niet direct betrokken bij de gesprekken die Umicore voert met de stad en het districtscollege van Hoboken.

Onze focus op Vlaams niveau ligt nog altijd op de directe aanpak van de bronnen op het bedrijf zelf die verantwoordelijk zijn voor de loodemissie. Na de vaststelling van de verhoogde lood-in-bloedwaarden kondigde Umicore een reeks nieuwe maatregelen aan. Niet alleen de verdere aanpak van mogelijke bronnen van diffuse emissies door verder inkapselen en afzuigen valt daaronder, maar ook investeren in andere meettechnieken.

Ik heb het in de commissie al gehad over initiatieven die specifiek met gezondheid te maken hebben. Collega Annouri heeft al verwezen naar de gezondheidscommissaris. Ik vind dat nog altijd een goed idee. Ik heb dat ook overgemaakt aan het kabinet van minister Beke. Hij zal daar een initiatief in moeten nemen.

Zoals gezegd, zijn we niet betrokken bij de gesprekken die Umicore voert met de stad en het districtscollege van Hoboken. De vraag was of ik het stadsbestuur en het districtscollege van Hoboken steun in hun pogingen om dit mee te faciliteren. Uiteraard staan wij zoveel mogelijk achter de lokale besturen, maar op het eerste gezicht zijn wij dus niet direct betrokken.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Bedankt voor uw uitgebreide antwoord, minister. En ik meen dat ook. Dit is een heel belangrijk dossier en ik denk dat hier ook serieus over gedebatteerd moet worden.

Ik ben niet het soort politicus dat graag ruziemaakt. Ik wil oplossingen. Ik wil stappen vooruit zetten, en zeker in dit dossier. Umicore is voor mij niet de vijand. Umicore is op dit moment een bron van vervuiling. Ik heb al laten vallen dat mijn vader 42 jaar in dat bedrijf heeft gewerkt. Ik kom van Hoboken. Ik ken veel mensen die daar hebben gewerkt. Er is een fierheid in de buurt in Hoboken rond het bedrijf. Maar als politiek hebben wij de absolute verantwoordelijkheid om de gezondheid van de buurtbewoners prioritair te maken. Dat moet onze eerste prioriteit zijn. En daarom heb ik toch nog wel een paar bijkomende vragen.

U bent heel eerlijk. Dat is heel goed en terecht, maar ik blijf het ongelooflijk problematisch vinden dat we in Vlaanderen nu nog altijd niet exact onze vinger kunnen leggen op de oorzaken van het feit dat die kinderen nu plots een verhoogde loodwaarde hebben in hun bloed. U haalt aan dat het te maken kan hebben met de droogte, met stormweer, met het feit dat die kinderen tijdens de eerste lockdown meer thuis zaten. Dat zijn dingen die we in het begin meteen hebben meegekregen als mogelijke verklarende factoren. Dat weet ik. Maar dat we nu, zoveel maanden later en na een paar extra metingen, nog altijd niet weten waarom, is eigenlijk onaanvaardbaar. Dat is gewoon een vaststelling. Het kan niet dat wij in een regio als Vlaanderen daar nu nog altijd niet onze vinger op kunnen leggen.

U hebt aangehaald dat er nu extra metingen aan het gebeuren zijn. Ik denk dat we in oktober resultaten verwachten, als ik u goed heb begrepen. Ik hoop ook dat als die resultaten positiever zullen zijn en we weer aansluiten bij 2019 – en ik hoop ook echt dat die resultaten positiever zijn –, dat niet gezien zal worden als dat we weer op de goede weg zijn, want de stijging die daar is gebeurd, is onaanvaardbaar. Er is geen enkele garantie dat dat niet opnieuw zal gebeuren. Het is onaanvaardbaar dat het opnieuw zou gebeuren. Dus ik wil dat we zo snel mogelijk onze

vinger kunnen leggen op wat daar is gebeurd, zodat dat gewoon vermeden kan worden en dat daar extra stappen in vooruit kunnen worden gezet.

U hebt zelf aangehaald dat op dit moment de technische werkgroep nog volop dingen aan het onderzoeken is in verband met die voorspellingen, en aan het bekijken is of er nieuwe methodes moeten worden aangereikt. U hebt de hele opsomming gedaan. Het is heel goed dat die technische werkgroep dat nu zal doen. Maar wanneer zal dat afgerond zijn? Wanneer mogen we daar resultaat verwachten, witte rook, een nieuw plan, bepaalde conclusies?

Umicore heeft de afgelopen jaren en decennia heel wat investeringen gedaan om te proberen milieuvriendelijker te worden. Dat is zo. Maar tegelijkertijd kunnen we niet anders dan constateren dat er heel wat branden zijn geweest de afgelopen jaren, waar de buurtbewoners zich ook nog eens zorgen over maken. Dan is er ook nog eens de gebrekkige communicatie, al dan niet. Wat is er gebeurd? Wordt er rondgegaan? Wordt er gecommuniceerd? Wat zijn de oorzaken? Ook daar is men niet altijd even duidelijk over.

U zegt dat Umicore nu meer en frequenter kuist. Ze zijn bezig met het schoonmaken van alle daken, om ervoor te zorgen dat er minder stof vrijkomt. Dat zijn goede kleine stapjes, maar dat zijn echt end-of-pipeoplossingen. Letterlijk 'end-of-pipe'. Men probeert dingen die fout zijn gegaan, op te kuisen. Maar eigenlijk moet je ervoor zorgen dat de dingen die uit die pijpleidingen komen, worden aangepakt. Dat blijft nu achterwege.

U haalt de bufferzone aan. Ik vind het echt problematisch dat een woonwijk een bufferzone is. Dat moet toch op het bedrijventerrein zelf gebeuren? Dat is een woonzone! Dat is een rode zone. De mensen willen daar niet weg. Umicore gaat dan vrijblijvend zeggen – en ik heb daar echt mijn vragen bij – dat het wat huizen gaat opkopen voor wie dat wil. Laat ons nu eens zeggen dat 50 procent van de mensen daarop zou ingaan en 50 procent niet. Wat doet dat met die wijk? Dat is absurd. Dan heb je in Hoboken een wijk die is ingekleurd als woonzone, en dan ga je, in plaats van ervoor te zorgen dat er oplossingen komen voor de vervuiling, die mensen straffen door hun een half leefbare wijk te geven waar de helft is weggetrokken omdat het bedrijf heeft beslist om woningen op te kopen. Ik verwijt de mensen die hun huis zouden verkopen niets. Maar ik vind dit geen manier van werken. Als er zo'n bufferzone moet komen, doe het dan op het bedrijventerrein zelf. Zorg ervoor dat als er installaties lood uitstoten, die ergens anders op de site komen, of verplaats ze ergens anders in Antwerpen, waar Umicore die nijverheid kan voortzetten. Maar zorg ervoor dat de gezondheid van die mensen daar in de buurt en de leefbaarheid in die wijk maximaal behouden blijven.

Minister, daarom stel ik deze vraag aan u. Dit is mijn persoonlijke politieke mening, en de discussie moet er zijn, we kunnen daarover van mening verschillen. Ik vind dat de stad Antwerpen en het district Hoboken de verkeerde keuze maken om de redenen die ik net heb aangehaald. Ik denk dat het goed is dat Vlaanderen daarover een standpunt inneemt. Vlaanderen moet zeggen dat het idealiter, zoals ik heb gezegd, vindt dat daar een woonzone moet blijven en dat de bufferzone op het terrein van Umicore moet komen en dat de prioriteit moet zijn om ervoor te zorgen dat de leefbaarheid en de levenskwaliteit van de mensen daar in de buurt behouden blijven.

Ik vind het idee van een gezondheidscommissaris heel interessant. Ik ben blij dat u dat ook een goed idee vindt. Zo kunnen we voorkomen wat er nu gebeurt. Het bedrijf zet stappen vooruit, ongetwijfeld vanuit goede intenties, maar veroorzaakt veel meer kwaad, zeker op de lange termijn, dan het dingen gaat oplossen, onder andere door die woningen op te kopen. Je hebt mensen in de buurt die gefrustreerd worden. Je hebt mensen in de buurt die kwaad worden. Je hebt het politieke niveau

dat eigenlijk niet goed weet wat te doen. Zorg ervoor dat zo'n gezondheidscommissaris dat naar boven kan trekken en daar tot een totaalvisie kan komen met een totaalplan, en ervoor kan zorgen dat kan worden afgedwongen dat die metingen zo snel mogelijk duidelijk worden.

Minister, u zegt dat u het hebt doorgespeeld naar het kabinet van collega Beke. Maar ik heb die vraag op 15 juli, de week zelf, gesteld aan minister Beke. Hij zei mij letterlijk: 'Dat gaan we niet doen, dat is niet interessant.' Ik vind dat problematisch. Hij heeft dat toen gezegd in de commissie. Ik weet niet wat hij u heeft gezegd. Misschien is hij nu wel geïnteresseerd omdat u dat vraagt. Misschien neemt hij veel meer aan van u dan van mij. Dat kan ik wel begrijpen. Maar ik zou wel willen weten wat daar de stand van zaken is. Dat is nodig. De minister van Leefmilieu geeft mij gelijk, en de minister van Welzijn heeft gezegd dat het geen goed idee is. Gaat u samen met hem aan tafel zitten? Wat gaan we daarmee doen?

De prioriteit is ervoor te zorgen dat dat bedrijf in Hoboken, dat heel veel mensen een warm hart toedragen, kan blijven bestaan, maar het mag op geen enkele manier de leefomgeving en de gezondheid van de bewoners in het gedrang brengen. Dat is vandaag wel het geval. In dat conflict moeten wij de kant kiezen van de volksgezondheid en ervoor zorgen dat het bedrijf zich kan voortzetten met respect voor iedereen die daar in de buurt woont.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik zou zeggen: 'Calm down.' Ik ben opgegroeid in Hoboken. Mijn moeder heeft dertig jaar strijd gevoerd tegen de loodvervuiling, en de laatste tijd veel gebabbeld met mensen uit de wijk, Moretusburg en Hertogvelde. Die mensen zijn ongerust. Als ik die cijfers zie, minister, dan ben ik ook ongerust. Dat u mij hier dan wilt wegzetten als een dikke populist vind ik er ver over. Dat vind ik er echt heel ver over. Ja, het duurt eventjes voor die cijfers verwerkt zijn. Maar de cijfers van februari, die zijn in maart al besproken op de medische werkgroep. In maart had de VMM die cijfers al. U hebt gewacht tot ik er opnieuw naar heb gevraagd in september om ze te geven. Dat is de realiteit. De cijfers van juni en juli, daar verwijt ik u niets over. Maar als we het eventjes over het bedrijf mogen hebben: eind augustus had Umicore becijferd dat er opnieuw een piek was in het neervallend stof in juni en juli. Geen communicatie. Radiostilte. De mensen zijn er pas achter gekomen op het moment dat wij dat half september hebben bekendgemaakt in de media.

Over wat ik u in de mond leg: ik leg u niets in de mond. Ik lees gewoon het verslag voor van de commissie van 15 juli waarin u zegt: 'Het verbaast mij wel dat er, hoewel dat met verschillende overheidsinstanties van zeer nabij wordt opgevolgd, onder andere via die metingen, de laatste maanden geen alarmerende signalen waren.' 'Geen alarmerende signalen' – terwijl op dat moment die piek in februari bekend was, sinds maart, een piek die 600 procent hoger ligt dan het gemiddelde van 2019, een piek die haar gelijke niet kent in de afgelopen tien jaar. U moet mij niet wegzetten als een dikke populist als ik mij daar ongerust over maak en als ik u daar op uw politieke verantwoordelijkheid over aanspreek. Dat pik ik niet.

Over de fond van de zaak moet ik zeggen dat ik er schoon genoeg van heb. In juli is er een onderzoek beloofd en er gebeuren allerlei dingen: werkgroepen komen samen en cijfers worden nagekeken. We zijn twee maanden verder en we staan geen stap verder. We staan gewoon geen stap verder. Het heeft gewaaid en er was storm. Tot daar zijn wij! Het heeft gewaaid en er was storm. Alsof het de afgelopen tien jaar niet nog gewaaid heeft en alsof het de afgelopen tien jaar niet nog gestormd heeft. Dat kan toch niet de verklaring zijn voor een piek die 600 procent hoger ligt dan het gemiddelde van vorig jaar? Trouwens, het weerbericht kondigt dat toch aan,

storm of wind? Hoe komt het dat zo'n bedrijf dan geen voorzorgsmaatregelen neemt wanneer dat eraan komt? Dat is toch een fundamenteel probleem.

Minister, Umicore maakt een half miljard euro winst per jaar. Driekwart van die winst wordt geboekt in Hoboken: driekwart van de winst van een half miljard. Umicore is in staat om zonnecellen op satellieten te leggen en goud uit telefoons te halen. U moet mij niet vertellen dat zo'n hoogtechnologisch bedrijf er niet in kan slagen om godbetert opwaaiend stof tegen te houden. Opwaaiend stof, dat is toch geen 'rocket science'. Het kan toch niet dat men daar zo weinig vooruitgang in maakt.

Afgelopen jaar heeft dat bedrijf ook getoond dat het dat wél kan. De afgelopen jaren heeft dat bedrijf getoond dat het perfect mogelijk is om proper naast die wijk te produceren. Ik heb die lange tijdreeks opgevraagd. Je ziet heel duidelijk dat die uitstoot van zowel fijn als grof stof, waarover het hier gaat, daalt, dat dat de afgelopen jaren in orde was. Dan hebben we die twee onbegrijpelijke pieken, in februari en opnieuw in juni en juli.

Er zijn grote inspanningen geleverd om die geleide emissies terug te brengen, en dat heeft gewerkt. Dat was met succes, dat is fantastisch. Maar vandaag overtreedt, zoals u het terecht zegt, Umicore de voorwaarden voor haar milieuvergunning. Daarom heb ik nog één bijkomende vraag. Hoe gaat u, als minister, garanderen dat dat niet opnieuw gebeurt? Hoe gaat u zorgen dat Umicore kan garanderen dat die kinderen en die mensen die in die wijk wonen, dat veilig kunnen doen? Want u bent misschien niet betrokken bij wat er in Antwerpen, in Hoboken gebeurt, het is wel iemand van uw partij die het uitvoert. Ik neem aan dat jullie af en toe toch ook wel eens met elkaar babbelen.

Fons Duchateau – hoewel hij geen flauw idee heeft van waar die loodvervuiling vandaan komt, geen flauw idee heeft van hoe het komt dat die kinderen zo veel lood in hun bloed hebben, net als u daar geen flauw idee van heeft en Umicore daar geen flauw idee van heeft – is ondertussen wel die wijk uit elkaar aan het trekken. Zonder te kijken wat we kunnen doen aan de oorzaken, begint hij aan symptoombestrijding te doen, en zijn we inderdaad een wijk met gaten aan het creëren: hier een gezin weg, daar een gezin weg, daar een huis gesloopt, daar eentje dat nog leegstaat.

Toffe wijk om in te wonen. Terwijl het net een wijk is waar mensen heel graag wonen. Zoals ik zei, ik heb met heel wat mensen gesproken. Als we dat probleem opgelost krijgen – en dat is mogelijk, want het gaat verdorie over opwaaiend stof en hallo, we zijn in de 21e eeuw –, dan kunnen die mensen veilig in die mooie wijk blijven wonen.

Mijn vraag is dus: welke garanties komen er dat dit wordt aangepakt?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb met veel interesse gevolgd hoe het debat tot nu toe is verlopen. Ik wil eerst en vooral het volgende richting de heer D'Haese zeggen: doe zoals wij, neem die titel van populist als een eretitel. Dat betekent, in mijn ogen althans toch, dat u aan de kant van het volk staat, en dat is volgens mij dus alleen maar een compliment. Anderzijds vind ik dat u, en in mindere mate de heer Annouri, toch een beetje te fel kritiek hebt op minister Demir en het stadsbestuur, met name op het vlak van die onderzoeken. Het is immers nu eenmaal zo dat dat niet alleen tijd kost, maar ook dat het niet evident is, ook al staat de wetenschap heel ver, staat de manier waarop metingen gebeuren heel ver, om een oorzaak van iets te achterhalen. Dat lukt niet altijd, laat staan dat dat op een snelle manier lukt. Kijk naar de discussie over het klimaat, kijk naar de discussie over het coronavirus. We moeten een beetje af van de idee dat de wetenschap zomaar meteen op alles een antwoord heeft. Dat is hier ook niet het

geval. Er zijn heel veel onzekerheden. Er zijn onnoemelijk veel factoren die in rekening kunnen en moeten worden gebracht. Wat dat betreft, zou ik dus toch zeggen: wees een beetje geduldig, en ga niet uit van de perfectie van de wetenschap en van de technologie, want, nogmaals, die kunnen niet zomaar op alles meteen een antwoord vinden. Dat kost tijd, dat kost ook veel onderzoek enzovoort.

Dan ten gronde. Minister, ik heb zelf ook al een aantal schriftelijke vragen hierover bij u ingediend. Ik weet dat het praktische, met de onderhandelingen, in grote mate bij het stadsbestuur ligt, maar wat die groene buffer betreft, stel ik u toch nogmaals de vraag in hoeverre er al een resultaat is dat uitwijst dat die daadwerkelijk een oplossing zou kunnen zijn. Ik geef de heer Annouri natuurlijk wel gelijk wat zijn bezorgdheid betreft. Mensen kunnen uiteraard alleen vrijwillig vertrekken, ze kunnen niet worden verplicht. Daarover zijn we het allemaal eens, denk ik. Dat betekent echter inderdaad dat we met een soort gatenkaas dreigen achter te blijven omdat sommige mensen vertrekken en anderen niet. Daar heeft de heer D'Haese ook terecht op gewezen. Dan is het inderdaad de vraag in hoeverre zo'n groene buffer dan nog wel zin heeft. Dat komt dus puur neer op de praktische uitwerking: hoe groot moet die zijn, welke oppervlakte zou die moeten hebben, en hoe groot is de bereidheid van x-aantal gezinnen om daadwerkelijk te verhuizen? Is er daar al meer duidelijkheid over? Bent u bereid om een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) op stellen waarmee, voor de toekomst dan, een deel van het woongebied daadwerkelijk kan worden herbestemd tot groene bufferzone?

Mijn laatste vraag sluit aan bij wat de heer Annouri heeft gezegd: in hoeverre kan er inderdaad ook een deel van die bufferzone op de terreinen van Umicore worden gelegd? Die hebben ook niet oneindig veel ruimte, maar hetzelfde geldt natuurlijk ook voor die wijk. Alles hangt dus af van de vraag hoe breed die bufferzone moet zijn. Is het eventueel mogelijk om daar een combinatie van te maken? Als we het geluk hebben dat voldoende gezinnen op de juiste plekken willen verhuizen, en dat wordt gecombineerd met een deel van het terrein van Umicore, dan komen we misschien aan voldoende groene bufferzone om dit probleem op te lossen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Ik dank de collega's Annouri en D'Haese om deze vraag te stellen, want het gaat effectief over een zeer ernstige problematiek. De loodvervuiling in Hoboken door Umicore is al jaren een bezorgdheid. De heer D'Haese zegt dat terecht. Maar de cijfers van februari en juni en juli waren effectief wel zeer dramatisch. Daarom wil ik de vraag van de collega's ook ondersteunen. Het kan echt niet zijn dat het in deze tijden zo lang moet duren voor we effectief weten waar die heel grote concentraties nu vandaan komen. U hebt daar een heel omstandig antwoord aan gegeven, minister, maar het is toch echt wel cruciaal om dat als eerste snel te weten.

Wij steunen in elk geval een verdere doorgedreven monitoring, bloedanalyses, depositiemetingen. Ik denk dat dat heel belangrijk is in de komende periode. Maar we staan echt nergens als we voor die onverklaarbare piek, vooral tussen half juni en half juli, niet echt de vinger kunnen leggen op wat daar nu juist aan de hand is geweest.

De vrijwillige aankoop van woningen door Umicore in Moretusburg is op zich een goede zaak en een goed initiatief, maar ik volg uiteraard ook de bezorgdheid van de collega's. We hebben gezien wat er in Doel gebeurd is. Het kan niet de bedoeling zijn dat dat ook daar gebeurt. Daar ben ik toch wel bezorgd om, maar ik merk dat heel veel collega's die bezorgdheid delen.

Mijn belangrijkste vraag is, minister: probeer nog sneller resultaten te hebben van waar die heel grote waarden in juni en juli van afkomstig zijn. Ik denk dat dat cruciaal is.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Toen we dit debat hadden voor de start van het zomerreces, heb ik de collega's nog bejubeld voor de sereniteit waarmee dit debat kon worden gevoerd. Ik vond dat toen heel erg belangrijk. Ik denk dat dat voor de families ook ontzettend belangrijk was. Ik vind het een beetje spijtig dat dat vandaag met momenten verloren ging. Maar ik begrijp het, want het is een heel erg emotionele aangelegenheid en het zijn veel families die erdoor getroffen zijn.

Tijdens de vorige bespreking in de commissie heb ik ook gevraagd naar extra maatregelen en metingen. Ik geloof dat dat ook een gedeeld sentiment was van de collega's binnen de commissie. Ik ben heel erg blij dat er ook op beide wordt ingezet. Ik begrijp dat de metingen die afgenomen worden, nog lopen en dat de resultaten niet allemaal beschikbaar zijn en dat dus zeker ook nog niet bekend is welke oplossingen er allemaal zijn. Als zaken heel simpel zouden zijn, was er voor vele al een oplossing geweest. Maar soms is het gewoon effectief 'rocket science'.

Minister, u gaf aan dat er ter hoogte van de smelter verhoogde waarden waren vastgesteld en dat er aan die installatie, die stillag van 1 juli tot 10 augustus, verschillende aanpassingen zijn doorgevoerd. De afzuiginstallatie werd geoptimaliseerd en dergelijke meer. Zijn de gegevens van die evolutie ondertussen beschikbaar? Want dat is ondertussen toch al eventjes geleden. Is het nog niet geweten of die ingrepen effectief ook een impact hadden op de metingen daaromheen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me ook graag even aansluiten bij deze vraagstelling. Ik denk dat iedereen het ermee eens is dat dit een heel complexe materie is en dat we allemaal aan hetzelfde zeel moeten trekken om te proberen de volksgezondheid op een maximale manier te garanderen voor de mensen die daar in de buurt wonen. Dat is ook de reden waarom al jaren de nodige metingen gebeuren. Minister, het feit dat u een heel uitgebreid antwoord hebt gegeven, geeft de complexiteit ervan aan, maar het geeft ook aan dat het nog niet altijd gemakkelijk is om de aantoonbare reden van bepaalde cijfers weer te geven. En dat maakt de zaak natuurlijk wel complexer en het maakt het begrip er zeker niet beter om. We hebben er dus allemaal baat bij om zo snel mogelijk alles op alles te zetten om te achterhalen wat die meetresultaten beïnvloed heeft.

Minister, wij moeten de extra metingen heel kort opvolgen, zodat we daar verklaarbare redenen uit kunnen halen, om dat in de toekomst te vermijden.

Ik heb heel fel het gevoel dat daarover niet altijd even snel wordt gecommuniceerd. Daar kunnen afspraken over worden gemaakt, ongeacht wie dat dan moet doen. Umicore zelf heeft in het verleden altijd een heel nauwe band gehad met de omgeving. Zij kunnen daar ook een rol in spelen. Als er in bepaalde meetresultaten uitschieters zijn, zouden zij heel snel een communicatie op touw moeten kunnen zetten om aan te geven dat er iets is gebeurd, maar ook hoe ze het gaan aanpakken en opvolgen. Zo is men in overleg. Ik heb het gevoel dat dit de laatste maanden en het laatste jaar een beetje ontbreekt. Minister, welke afspraken zijn daarover gemaakt? Kunnen ze worden aangescherpt, om toch die communicatie sterk te houden?

We horen dat er op het terrein aankopen gebeuren met het oog op het creëren van bufferstroken of woningen. Ook daar vraag ik mij af of het niet beter zou zijn om daarover een goede communicatie op te zetten, over wat de reden en de visie daarachter zijn. Ik begrijp zelfs dat u zegt dat u daar niet bij betrokken bent en dat u niet weet wie daarvoor in eerste instantie het initiatief heeft genomen. Is dat puur een initiatief vanuit Umicore zelf? Of is het er op vraag van het lokale bestuur? Is dat in overleg gebeurd? Met de goedkeuring van het lokale bestuur?

Minister, dit is een klasse 1-bedrijf. Ik ga ervan uit dat u verantwoordelijk bent voor de vergunning. Als daar wordt gesproken over een bufferstrook, dan lijkt mij dat vergunningstechnisch een belangrijke voorwaarde. Dat lijkt mij toch een zaak die met u zou moeten worden besproken. Neemt u het initiatief om die zaak tot bij u te brengen, zodat u daarvan op de hoogte bent, om te bekijken wat de noodzaak is van een buffer en wat de verklaring is waarom die buffer daar op die plaats en op die manier wordt aangelegd? Het lijkt mij belangrijk dat u, als minister bevoegd voor het vergunningenbeleid op dat vlak, daarbij betrokken bent. Welk initiatief neemt u daarin?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Het is inderdaad een heel gevoelig dossier. Mijn fractie vindt het heel belangrijk dat het grondig wordt aangepakt. We gaan niet vooruit door met de vinger naar elkaar te wijzen. Collega Perdaens heeft het daar net ook al gezegd: het gaat hier om de gezondheid van kinderen. Dat is natuurlijk primordiaal. Daar moet dringend een oplossing voor komen. Het is dan ook belangrijk dat het debat op een eerlijke manier gebeurt en dat er eerlijke oplossingen komen. Minister, wij rekenen op u, dat u zich, waar nodig, in deze discussie mengt zodat er voor iedereen daar in de omgeving een oplossing kan worden gevonden.

De voorzitter: Minister, ik geef u heel graag het woord in dit gevoelige dossier, om de vele vragen te beantwoorden.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik zal erop aandringen dat de communicatie naar de buurt sneller zal gebeuren. Normaal gezien moet dat gebeuren via de lokale gezondheidsmedewerker. Ik zal bekijken of we daar niet een regelmaat op kunnen zetten en of het ook sneller kan gebeuren.

Collega Annouri, ik zal de vraag om een gezondheidscommissaris nog eens voorleggen. Op zich ben ik dat voorstel wel genegen, gelet op het feit dat het hier gaat over een grote woonwijk. Het zou niet slecht zijn indien de gezondheidscommissaris verslag zou uitbrengen bij de bevoegde minister over alle aspecten inzake gezondheid. Ik zal dit nog eens voorleggen.

Ik heb in een eerder antwoord gezet dat de bufferzone iets is wat zich afspeelt tussen de stad en het bedrijf en het district. Ik zal zelf een initiatief nemen.

Normaal gezien is de vergunningverlenende overheid in dezen wel de provincie, dus Vlaanderen wordt normaal niet gevat, maar ik zal een initiatief nemen om te kijken wat men nu eigenlijk wil, wie wat wil, en wat de stand van zaken is.

Hoe komt het dat we nog altijd niet weten wat de oorzaken nu zijn? Ik heb een aantal factoren meegegeven, maar de technische werkgroep zal begin volgend jaar opnieuw een rapport maken. Blootstellingsroutes detecteren is zeer complex. Ik kan alleen maar zeggen dat men heel hard werkt om naar die oorzaken te kijken. Ik blijf erbij: ik zal zoeken tot we weten wat de oorzaak is. Ik denk dat van iedereen die betrokken is bij de technische werkgroep, die experts, ... niemand er baat bij heeft om niet te weten wat nu exact de trigger was in dit dossier. Ik heb een aantal factoren gegeven die mogelijk zouden kunnen leiden tot, maar we moeten echt wel weten wat de oorzaak is, zodat we dan ook veel beter kunnen ingrijpen. Ik heb al verwezen naar diverse maatregelen die de bron van het stof moeten aanpakken. Ik heb ook verwezen naar de OVAM, die nog eens gericht bodemonderzoek plant. Dat zullen we dus doen.

Wat de cijfers betreft, die zijn volgens de VMM bezorgd telkens er een validatie was en de gegevens afgewerkt werden. Cijfers verwerken vergt veel tijd. Ik kan alleen maar zeggen, collega D'Haese, dat het niet met de bedoeling was ze niet te geven. Dat heeft ook geen zin. Waarom zou ik ze niet geven? Er wordt mij meegedeeld dat

de cijfers volgens de VMM telkens bezorgd worden als ze gevalideerd zijn en dat de gegevens ook afgewerkt werden. In dit dossier, maar ook in andere dossiers, probeer ik toch zoveel mogelijk transparantie te geven.

Qua handhaving was er een vraag, ook van collega D'Haese, over de overtreding van de milieuvergunning, namelijk wat ik ga doen opdat dat niet meer gebeurt. Ik ga sowieso vragen om de handhaving op te voeren in dit dossier, om wat meer controles te doen, en er op die manier voor zorgen dat de milieuvergunning wordt gehandhaafd.

Voor het overige: het rapport is te verwachten begin volgend jaar. Ik weet niet of daarin gaat staan: dit was de oorzaak. Dat weet ik niet. Het enige dat ik kan zeggen, is dat we wel, met al die experten en iedereen die in die werkgroep zit, gaan blijven zoeken. De communicatie moet sneller en beter, dat zal ik ook vragen. Wat de bufferzone betreft, zullen wij ons ook uitnodigen aan tafel.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ter conclusie een paar opmerkingen. Ten eerste, wat betreft de lokale gezondheidsmedewerker: de vrouw waarnaar u daarnet verwezen hebt, heeft uitstekend werk gedaan. Dat horen we ook van de buurtbewoners daar. Die communiceert goed, die is gekend, die heeft een vertrouwensband met de mensen. Het is natuurlijk één iemand die heel veel werk moet doen voor een buurt die toch heel veel vragen heeft.

Ten tweede, ik vind het heel goed – ik kijk uit naar het antwoord – dat u de vraag van de gezondheidscommissaris opnieuw gaat voorleggen aan minister Beke. Ik hoop dat hij nu een ander antwoord zal laten horen dan vorige keer en dat er effectief mee aan de slag zal worden gegaan. Dit is een belangrijk dossier.

Ten derde vind ik het ook heel goed dat u zelf initiatief neemt en dat u naar de stad en het district gaat stappen om te horen wat daar juist is. Alleen wil ik wel dat u ook echt absoluut meeneemt dat, wat mij betreft, en wat ons betreft, die buurt niet het slachtoffer kan worden van een bedrijf dat effectief al iets probeert te doen aan vervuiling door de buurt weg te nemen in plaats van naar zichzelf te kijken wat het kan doen om dat voor een stuk op te lossen.

In begin 2021 verwacht u resultaten. U zegt er meteen bij niet te kunnen beloven dat er dan al een verklaring wordt gevonden. Ik hoop echt van wel. Zet er een paar mensen bij – ik weet het niet, het maakt me niet uit – maar zorg er echt voor dat er zo snel mogelijk duidelijkheid komt. Dit moet prioritair zijn. De mensen die daar in de buurt wonen, verwachten snel uitsluit. Zij wonen daar immers nog altijd, met hun kinderen, en maken zich daar nog altijd zorgen over.

Om af te sluiten wil ik nog één ding zeggen. Dit is een emotioneel debat, zeker voor mensen als collega D'Haese en ikzelf, die in Hoboken zijn opgegroeid, die heel veel banden hebben met die buurten. Voor mij is dat echter niet het belangrijkste. Ik wil niet in de buurt waar ik nog wekelijks kom, gaan zeggen dat wij van Groen het meest voor hen strijden of samen met de collega's van de PVDA het strafst zijn. Neen, ik wil zeggen dat de politici gezamenlijk een oplossing hebben gevonden voor de mensen die daar in de buurt wonen, met alle partijen, om ervoor te zorgen dat die buurt leefbaar blijft, dat die niet uiteen wordt getrokken, dat er een oplossing komt voor de problemen die er nu zijn. Dat is de verantwoordelijkheid die wij nu hebben, en dat moet zo snel mogelijk gebeuren.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Als collega's opmerkingen maken over de toon van het debat, dan hoop ik dat dat dan over de toon van de minister gaat, en niet over die van mij. Ik heb niemand uitgescholden of zo.

Minister, ik heb niet gezegd dat u de bedoeling had om me die cijfers niet te geven of zo. De realiteit is alleen dat ze in maart bekend waren en dat we ze pas in september, na twee vragen, hebben gekregen. Dat is gewoon een vaststelling. Daar moet men dus niet flauw over doen. U beloofde in juli ze onmiddellijk te zullen geven. Dat is niet gebeurd. We hebben u daar in september aan herinnerd. Pas dan hebben we die cijfers gekregen die al sinds maart beschikbaar waren, en tot dan is er met die cijfers niks gebeurd. We zijn de eersten die daarover hebben gecommuniceerd. Ik ga daar heel eerlijk over zijn: ik vind dat een probleem. Het maakt niet uit of dat probleem bij u, bij de VMM of bij Umicore zat. Ik vind dat een probleem. U bent daar als minister verantwoordelijk voor.

Die werkgroep zal tegen begin volgend jaar een rapport hebben. Dat is toch veel te laat. Ik ben het volledig eens met de heer Annouri: dat kan toch niet. Ondertussen leven mensen in die wijk, ondertussen worden er huizen opgekocht in die wijk, ondertussen worden er geen maatregelen genomen, want men weet niet waar het probleem ligt, maar men laat dat onderzoek nog een aantal maanden aanslepen. Dat moet worden versneld.

Wat de verklaringen betreft, en waar we nu zijn, ik was daarnet iets vergeten te zeggen. Men verwijst naar het weer, naar de wind, naar een storm enzovoort. Dat kan allemaal wel zijn, maar in de periode van half juni tot half juli is er een tweede piek geweest. Op die van februari na was dat de hoogste in vijf jaar. Ik heb het eventjes nagekeken: juni en juli waren relatief normale maanden qua weer. Er was geen uitzonderlijk sterke wind, geen uitzonderlijke droogte, geen uitzonderlijke storm. Dat alleen kan dus niet de oorzaak zijn, want in een maand zonder storm zien we hetzelfde probleem. Als men zegt dat dit komt omdat het hard heeft gewaaid, is dat volgens mij een gemakkelijksoplossing.

Mijnheer Van Rooy, ik ga geen enkele raad van u aannemen. Ik zal u er zelf een geven. Klimaat en corona, dat zijn nu eens bij uitstek twee zaken waarvan we perfect weten wat de oorzaak is. Dat zijn dus zeer slechte voorbeelden om aan te geven dat het soms moeilijk is om een oorzaak van iets te vinden. Mijnheer Van Rooy, we weten perfect wat het probleem is: wat het klimaatprobleem betreft, zijn dat de broeikasgassen, en wat corona betreft, is dat een virus. Misschien was dat echter nog niet tot bij u doorgedrongen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het uitdrogen van plastische kleilagen – 3418 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Carmen Ryheul aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over schade aan woningen door verdroging van kleigrond – 3494 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, mijn vraag is al eventjes hangende. Dit blijft echter actueel, en zal zeker opnieuw actueel worden als het opnieuw wat droger wordt.

Minister, ik moet even meegeven, en u zult dat allicht ook beter weten dan ik dat misschien weet, dat de grondwaterstanden nog steeds erg laag zijn. De situatie is beter dan vorig jaar, maar vorig jaar rond deze tijd was de situatie ook wel bijzonder slecht.

Het gaat over het uitdrogen van plastische kleilagen. Ik heb dat niet zelf gevonden. De VRT heeft mij voor een stuk op dat idee gebracht. Op 11 september was er een getuigenis te zien van een koppel uit het Vlaams-Brabantse Linter dat zijn woning deels dreigt te verliezen door scheuren en stabiliteitsproblemen. De oorzaak was de verdroging van de plastische kleilagen.

Dat vervelende gevolg van de lage grondwaterstanden is al een tijdje bekend. Het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) publiceerde in 2018 al een dossier over het probleem, maar door de aanhoudende droogte dreigt het probleem in omvang toe te nemen. De plastische kleilagen die het probleem veroorzaken, komen vooral voor in het zuiden van West- en Oost-Vlaanderen en het oosten van de provincie Vlaams-Brabant.

U hebt daar al voor een stuk aan gedacht, minister, want in de Blue Deal wordt een goed overzicht gegeven van de negatieve effecten van waterschaarste voor huishoudens, de drinkwatervoorziening, economie en transport, natuur, milieu, landbouw enzovoort. Schade aan gebouwen, veroorzaakt door verdroging, is echter nog niet meegenomen als een ongewenst effect van de aanhoudende droogte.

De gebieden waar de plastische kleilagen voorkomen, zijn bekend. Ook de Databank Ondergrond Vlaanderen heeft die gebieden in kaart gebracht. Hebt u zicht op het aantal woningen dat in die gebieden gelegen is en hoeveel van die woningen effectief worden bedreigd door de verdroging van de plastische kleilagen? Het realiseren van de verschillende acties die opgenomen zijn in de Blue Deal, zal de problematiek van de uitdrogende plastische kleilagen op langere termijn deels kunnen oplossen. Gezien echter de specificiteit van de problematiek, namelijk plastische, ondiepe lagen die uitdrogen en daardoor schade veroorzaken, is een aanpak op meer korte termijn mogelijk aangewezen. Bent u van plan om op korte termijn actie te ondernemen om het probleem aan te pakken? Aan welke acties denkt u dan?

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, in het zuiden van Oost- en West-Vlaanderen ziet men de laatste jaren meer en meer barsten in huizen door de aanhoudende droogte. Volgens professor hydrologie Marijke Huysmans is het zo dat gebieden met plastische kleien in de ondiepe ondergrond erg gevoelig zijn voor een periode van droogte. De klei zwelt op als het nat is en krimpt wanneer het droog is. Dat proces kan ervoor zorgen dat de grond verzakt, wat op zijn beurt weer schade kan opleveren aan de huizen die erop gebouwd zijn. Technische oplossingen zoals het versterken of verdiepen van de fundering zijn mogelijk, maar zijn enorm duur en de kosten worden niet gedekt door de verzekering of de overheid. Volgens de professor is het dan ook beter om structureel iets te doen aan het dalende grondwaterpeil.

In Nederland kampte men in het verleden reeds met een gelijkaardige problematiek. Ook daar vertoonden huizen verzakkingen en scheuren als gevolg van die uitdrogende kleilagen. Daar heeft de stichting Kennis Centrum Aanpak Funderingsproblematiek een fonds gevormd waar burgers kunnen aankloppen voor een lening. Volgens Dick de Jong van dat kenniscentrum kunnen de kosten voor het herstellen van de fundering zeer hoog oplopen: gemiddeld zo'n 80.000 euro, klinkt het.

Met de zogenaamde Blue Deal maakt u een eerste 75 miljoen euro vrij om de droogteproblematiek in Vlaanderen structureel aan te pakken. Er zal ook een taskforce gekoppeld worden aan het actieplan, die moet toezien op de uitvoering ervan. Er wordt in de Blue Deal echter geen melding gemaakt van deze specifieke schade of een mogelijke vergoeding ervan.

Minister, bent u zich bewust van deze problematiek? Zijn er nog andere gebieden in Vlaanderen waar de problematiek zich voordoet of zich zou kunnen voordoen?

Plant u concrete structurele maatregelen te nemen die de problematiek kunnen verhelpen en verdere schade kunnen beperken? Indien ja, welke maatregelen? Indien niet, waarom niet?

Rekening houdende met de hoge kostprijs voor een herstelling van de fundering, is er in Vlaanderen een vergoedings- of ondersteuningsmechanisme voor getroffen huiseigenaren? Indien ja, volstaat dat mechanisme? Indien niet, plant u dat nog verder uit te werken? Is er reeds overleg geweest met de lokale besturen? Indien ja, wat was de uitkomst van dat overleg? Indien niet, plant u nog dergelijk overleg te plegen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, dank u voor het schetsen van de problematiek, die zowel bij mij als bij mijn diensten zeer bekend is. Dat is de reden waarom er zeer recent op de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV) een themaloket Plastische Gronden werd uitgewerkt met informatie over de potentiële klei- en leemvoorkomens.

Op basis van het hydrogeologisch 3D-model van Vlaanderen en de bodemkaart is het potentieel voorkomen van de plastische kleien in beeld gebracht. Plastische gronden kunnen bij droogte water afgeven en dus krimpen, en bij hoge vochtigheid veel water opnemen. Als gevolg van 'gewone/normale' seizoensgebonden schommelingen treden bij deze gronden reeds volumeveranderingen op. Deze kunnen leiden tot differentiële zettingen van constructies indien het ontwerp en funderingstype hier onvoldoende rekening mee houdt, met schade tot gevolg. Bij extreme droogte zet de krimp zich verder in de diepte door en kan er zich differentiële zetting van de grond voordoen als gevolg van verschil in vochtgehalte rond en onder het gebouw. Dit kan schade veroorzaken indien de fundering onvoldoende diep is aangezet of indien het funderingstype niet voldoende is afgestemd op de eigenschappen van de ondergrond.

Belangrijk in de problematiek van het scheuren van huizen is dat deze gerelateerd is aan de samenstelling van de bodem en ondergrond, maar dus ook aan de stand van het grondwater, met verlaging door de droogte; aan een winning of een bemaling in de buurt; aan de technische eigenschappen van de gebouwen en hun funderingen. Zeker spelen ook aanplantingen errond een cruciale rol. Uiteraard kunnen er ook andere oorzaken zoals een lekkende waterleiding of riolering aan de basis liggen. Een technische expertise per schadegeval moet uitwijzen wat de oorzaak is van de zetting van de ondergrond en welke technische maatregelen specifiek voor de getroffen woning kunnen worden genomen.

De gepubliceerde kaarten op DOV zijn geen risicokaarten. Dus enkel op basis van het potentieel voorkomen van de plastische kleien een kaart maken met het aantal woningen dat potentieel bedreigd wordt, zou te kort door de bocht zijn. Een combinatie van informatie over aanplantingen dichtbij de woningen, de staat en diepte van de funderingen, de relatie met de lokale grondwaterstand, samen met de eigenschappen van de ondergrond is noodzakelijk.

Deze kleikaarten belichten dus nog maar een aspect van deze problematiek, en zijn de eerste aanzet voor een studie die het Departement Omgeving volgend jaar op de agenda heeft staan. De noodzaak voor een dergelijke studie over zwel- en krimpgedrag werd al eerder aangehaald in het expertenadvies 'Geotechniek en geologie'.

Ons grondwater staat extreem laag, waardoor de kleien in de ondergrond extremer kunnen uitdrogen. De Blue Deal bindt de strijd aan met waterschaarste en droogte en met het vermijden van het extreem wegzakken van de freatische grondwatertafel. Ik voorzie dan ook in financiële middelen om samen met de lokale besturen ontharingsprojecten en hemelwater- en droogteplannen en bijhorende projecten op te zetten, om water vertraagd af te voeren en infiltratie naar het grondwater te stimuleren.

Ik denk dat de Blue Deal geen seconde te laat kwam, als ik het zo mag zeggen.

De Blue Deal is een lijvig document. Daarin staat: '(...) een civieltechnische impact van droogte zoals verzakkingen als gevolg van structurele veranderingen in grondwaterdynamiek is niet uitgesloten.' Het Departement Omgeving heeft aan mijn kabinet voorgesteld om deze problematiek meer aandacht te geven bij de uitrol van de Blue Deal, gezien de hoge impact, zeker ook op huishoudens. Ik zal deze bezorgdheid van het departement, dat een aanzienlijk deel van de Blue Deal met betrekking tot deze thematiek ter harte neemt, volgen.

De tweede vraag ging over kortetermijnacties. Er zijn verschillende zaken die op korte termijn zullen en kunnen gebeuren. Belangrijk is om te vermijden dat de grondwatertafel extreem wegzakt bij aanhoudende droogte. In de Blue Deal zijn heel wat acties opgesomd, zowel op het lokale als het regionale niveau. Het is aan alle spelers op het terrein om hierop in te zetten. De acties kunnen vandaag beginnen, zowel op het particuliere niveau als op het lokale niveau. En zoals ik al vaker heb aangegeven, is het spijtig dat er niet reeds veel vroeger aandacht werd besteed aan de risico's van droogte. Ik denk dat we dat al lang wisten.

Een goed onderbouwde visie van het lokale niveau is noodzakelijk om de grondwaterstanden niet verder te laten verlagen. Ik lanceer hierbij nogmaals expliciet de oproep naar de lokale besturen om actief werk te maken van een hemelwater- en droogteplan, met hoog ambitieniveau op gemeentelijk of bovengemeentelijk niveau.

Verder wil ik een oproep doen aan hard getroffen provincies, steden en gemeenten om de schadegevallen te bundelen en te documenteren. Deze dossiers komen momenteel terecht bij de verzekeraars, maar het is ook nuttig om ze aan ons, het Vlaamse niveau, te bezorgen om een overzicht te krijgen van de locaties en de expertises die hieraan verbonden zijn. Deze informatie kunnen we meenemen in de al vermelde studie.

De vraag of ik mij bewust ben van deze problematiek heb ik al beantwoord. Ja, dus.

De meeste schadegevallen doen zich inderdaad voor in Oost- en vooral West-Vlaanderen, waar kleien met een specifiek zwelgevoelige mineralogische samenstelling ondiep aan de oppervlakte komen. Maar ook in het oosten van Vlaams-Brabant komt diezelfde klei op een beperkt aantal plaatsen ondiep voor in de ondergrond. Deze informatie kan ook afgeleid worden uit het themaloket Plastische Gronden. De impact van het zwel- en krimpgedrag van de andere kleien, leem en glauconiet in relatie met de extreme droogte, moeten we nog beter in beeld brengen.

De belangrijkste maatregel om de bestaande infrastructuur te behoeden voor schade, is de grondwatertafel stabiel op een hoger niveau te krijgen, zoals ook duidelijk gemaakt in mijn antwoord op de vraag van de heer Danen. Daarvoor hebben we nu, zoals gezegd, de Blue Deal. Dat er ondiep klei voorkomt, hoeft niet altijd een risico te zijn. Niet alle kleisoorten in onze ondergrond gedragen zich op dezelfde manier bij een veranderende grondwatertafel.

Om de invloed van mineralogie, dikte, diepte, verweringsgraad enzovoort, van de verschillende kleisoorten op Vlaamse schaal beter in kaart te brengen is er bijkomend onderzoek noodzakelijk. Het Departement Omgeving zal in 2021 een onderzoeksproject opstarten genaamd 'Invloed van veranderende watertafel op risico's door specifieke samenstelling van geologische ondergrond'. Hierin wordt een risicokartering voorzien, maar ook terreinwerk en laboproeven. Ook zal de invloed van leem en het in Vlaamse zanden vaak voorkomende mineraal glauconiet op het zwel- en krimpgedrag van gronden aan bod komen. Specifiek zal er een aanzet tot maatregelen mee vervat zitten in de studie. Het is nu dus nog te vroeg om al te kunnen aangeven welke maatregelen dat concreet zullen zijn. Dit te starten onderzoek is tevens mee opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde

en Maas 2022-2027. Deze plannen zijn vanaf 15 september 2020 tot en met maart volgend jaar in openbaar onderzoek.

Voor het in kaart brengen van de veenvoorkomens is er bij het Departement Omgeving al een studie lopende met de KU Leuven.

Ik wil ook terugkomen op de vraag van de heer Danen. We nemen zijn suggestie voor een ruimtelijke analyse mee op in de geplande studie: we doen een ruimtelijke analyse in relatie tot de samenstelling van de bodem en ondergrond.

De derde vraag: rekening houdende met de hoge kostprijs voor een herstelling van de fundering, is er in Vlaanderen een vergoedings- of een ondersteuningsmechanisme? Natuurrampen, waaronder aardverschuivingen en grondverzakkingen, vallen onder de verplichte risico's van de brandverzekering.

Artikel 124, §1, van de wet betreffende de verzekeringen definieert een natuurramp als volgt: "(...) hetzij een aardverschuiving of grondverzakking, te weten een beweging van een belangrijke massa van de bodemlaag, die goederen vernielt of beschadigt, welke geheel of ten dele te wijten is aan een natuurlijk fenomeen anders dan een overstroming of een aardbeving."

Elk schadegeval moet afzonderlijk en op het terrein worden bestudeerd, waarbij men kijkt naar de oorzaak van de schade en mogelijke technische oplossingen. Uit het jaarverslag 2019 van de federale Ombudsman van de Verzekeringen blijkt dat verzekeraars echter vaak beargumenteren dat de dekking van zulke schadegevallen niet valt onder de natuurrampen, waaronder dus ook aardverschuivingen en grondverzakkingen, zoals opgenomen in de brandverzekering. Dit heeft belangrijke financiële gevolgen voor woningeigenaars. Goederen die al verzekerd zijn binnen de brandverzekering, komen nooit in aanmerking voor een vergoeding van het Vlaams Rampenfonds. Het Departement Omgeving gaat ervan uit dat de schadegevallen waarover het hier gaat, meestal wel vallen onder het eerder vermelde artikel.

De federale wetgeving zou een eenduidige interpretatie moeten afdwingen bij de verzekeraars, zodat de schade veroorzaakt door het inkrimpen van kleigronden wegens de aanhoudende droogte door een brandverzekering is gedekt. Ik zal, in overleg met de minister die bevoegd is voor het Vlaams Rampenfonds, deze problematiek aankaarten bij de federale minister bevoegd voor verzekeringen. Die verzekeraars zullen immers altijd wel redenen vinden waarom dit niet onder de wet valt. Ik denk dus dat we de druk moeten verhogen op dat vlak.

Er is specifiek over dit probleem nog geen overleg geweest met lokale besturen. Het is wel duidelijk dat de geplande studie zal moeten worden uitgevoerd met diverse partners en instanties. Ik zal dan ook nagaan hoe we de lokale besturen hier het best bij betrekken. Ik zal jullie verder op de hoogte houden. Ik hoop dat de steden, gemeenten en provincies ons die informatie over de aard en de locaties van de schadegevallen gerelateerd aan droogte en scheuren in huizen ook zullen overmaken. Dan kunnen wij op Vlaams niveau ook wat meer inzage in de onderliggende oorzaken hebben, en kunnen we de samenwerking met lokale besturen versterken in het kader van de uitbouw van Databank Ondergrond Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, dank u wel. Samenvattend, u zegt dat het probleem opgelost zou zijn indien onze waterhuishouding beter op orde zou zijn. Dat is natuurlijk het ultieme doel, daar moeten we naar gaan, maar op kortere termijn hebben we natuurlijk andere dingen nodig. Ik begrijp dat u nog wat dingen moet bestuderen. Dat is natuurlijk ook wel logisch, want dit is vrij nieuw, aangezien de grondwatertafels nog nooit zo laag zijn geweest, toch niet in de jongste honderd jaar. Ik onthoud ook vooral dat u het eigenlijk het heel onrechtvaardig vindt dat

mensen die dit meemaken, zelf de kosten zouden moeten dragen. Normaal zou een brandverzekering dat moeten dekken. Ik denk dat eerlijk gezegd ook wel. Dat valt wat mij betreft helemaal onder dat artikel, en als dat niet zo is, dan zou het misschien wel onder een rampenfonds kunnen vallen, maar de eerste focus moet natuurlijk zijn dat de verzekeraars hun verantwoordelijkheid nemen. Ik ben alleszins blij dat u zegt dat u met de federale minister ter zake zult overleggen. Ik zal alleszins ook overleggen met mijn collega's in het federale parlement om te bekijken of we dat dossier opnieuw wat hoger op de agenda kunnen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw zeer uitgebreide antwoord. Ik ben blij te horen dat u en uw diensten zich bewust zijn van deze problematiek. Voor heel wat gezinnen betekent deze kwestie ook wat kopzorgen, en mogelijk ook wel een zeer aanzienlijke financiële kater. Ik noteer dan ook dat u op korte termijn een aantal acties plant, zowel op het particuliere als op het lokale vlak, en dat u oproepen lanceert naar de lokale en provinciale besturen.

Het is wel jammer om te horen dat u nog geen overleg hebt gepland met de lokale besturen, aangezien het toch voornamelijk die lokale besturen zijn die hier een grote impact op kunnen hebben. Er zijn wel intenties om dat te doen. Dat klinkt alvast hoopgevend. Ik zou het appreciëren als u ons daar verder van op de hoogte zou willen houden.

Tot slot is het ook goed dat u bevestigt dat er in de Blue Deal effectief een rol is weggelegd om tegemoet te komen aan deze problematiek. De huizenschade is in dit geval ook een rechtstreeks gevolg van de droogte. Bedankt, minister.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dit probleem is er bij uitstek een waarbij het voor de mensen ongelooflijk duidelijk wordt en dichtbij komt wat de droogteproblematiek aan rechtstreekse impact heeft. We hebben het er hier al geregeld over gehad. Soms lijkt dat wat flou en is het voor de mensen thuis niet altijd even duidelijk, maar dit soort problemen ligt natuurlijk heel erg dicht bij de mensen.

Het is goed om te horen dat het kabinet specifiek rond deze thematiek bijkomende actie in de Blue Deal bekijkt, minister. Voor de korte termijn sprak u over ontharden, vertraagd water afvoeren, bufferen, infiltreren. Dat zijn zaken die, zoals u zelf al aangaf, ook in een hemelwaterplan naar voren komen. U riep nogmaals op om die hemelwaterplannen uit te tekenen en daarop in te gaan. Ik volg dat zelf ook al een tijdje op, en wat mij opvalt bij heel wat gemeenten die aangeven er wel al mee aan de slag te zijn, is dat ze voornamelijk inzetten op een rioleringsplan of de afvoer van water. Er wordt bij de gemeenten die aangeven hier toch al heel lang mee bezig te zijn, nog heel erg weinig ingezet op het vasthouden van water. Het is nog niet bij elke stad of gemeente doorgedrongen dat dat iets is waar effectief op moet worden ingezet. Zijn er nog extra mogelijkheden om gemeenten bij de opmaak van detailhemelwaterplannen op onder meer deze problematiek te wijzen, om het belang van het opnemen van maatregelen richting dat waterbehoud te voorzien, en dus niet alleen om bij wateroverlast van het water af te raken, maar om zeker ook in te zetten op dat waterbehoud, iets wat nu steeds duidelijker wordt en steeds meer nodig is?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Beste collega's, ik ben ook blij met het dubbele antwoord van de minister. We moeten inderdaad op de lange termijn voorkomen dat er nieuwe schade opgelopen wordt. Het is belangrijk om te kijken dat de grondwater-tafel op peil wordt gehouden. Met de droogtes die we gehad hebben, is dat zeker

niet evident, en ook niet met die specifieke kleilagen en de bovenstructuur van de zandlemige en zware leemgronden die erop liggen in die regio's.

Maar dat is natuurlijk geen oplossing voor de mensen die vandaag geconfronteerd worden met die extra kosten. Ik heb dienaangaande zelf ook een vraag ingediend aan minister Jambon, om te vragen in welke mate daar eventueel een tussenkomst van het Rampenfonds kan worden gegenereerd. Het is evident dat dat dan enkel de niet-verzekerbare delen betreft. Maar daar is inderdaad wel een grondige discussie over: wat wordt gedekt door de verzekering en wat kan niet gedekt worden volgens de wetgeving rond de verzekering en de landverzekering? Dit wordt in elk geval vervolgd, maar alleszins bedankt dat u deze bekommernis ook deelt.

Gweny De Vroe (Open Vld): Ik wou namens mijn fractie een gelijkaardige vraag stellen als collega Dochy, dus ik hoef dat niet meer te herhalen. Ik ondersteun namens mijn fractie volledig de vraag van collega Dochy.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het Rampenfonds valt onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister-president. Ik zal het er met hem ook over hebben, maar ik denk in eerste instantie dat we ook de verantwoordelijkheid van de verzekeraars niet zomaar uit de weg moeten gaan. Wij zullen vanuit het kabinet de problematiek te berde brengen bij onze federale collega.

Mevrouw Perdaens, uiteraard is het onze ambitie om ook meer in te zetten op het vasthouden van hemelwater – dat is ook zo opgenomen in de Blue Deal – zodat ook lokale besturen meer kijken naar infiltratie, terwijl men nu eigenlijk meer kijkt naar afvoer.

Lokale autonomie is blijkbaar een heilig principe. Ik ga er dus van uit dat alle lokale besturen en alle burgemeesters hun verantwoordelijkheid nemen want ik kan dat niet vanuit Brussel doen. De lokale besturen en de burgemeesters hebben hier een verpletterende verantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, we zijn het heel vaak eens. U zegt dat er een geïntegreerd beleid nodig is en dat iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Dat wordt altijd wel gezegd, natuurlijk. Ik onthoud vooral dat de gebiedsbeheerplannen, de Blue Dealplannen en het plaatselijke hemelwaterplan op elkaar moeten worden afgestemd om het probleem aan te pakken. Daar moeten we snel mee beginnen. De effecten zullen we pas op de middellange en de lange termijn zien. Op korte termijn moeten we ervoor zorgen dat de mensen die met scheuren in hun huizen te maken krijgen, alleszins niet op droog zaad blijven zitten. Ze moeten perspectief krijgen.

Ik ben het met u eens: eerst moet de verzekeringssector zijn verantwoordelijkheid nemen. Als ze dat nalaten, kunnen we misschien van een ramp spreken en komt het Rampenfonds in zicht. Ik heb begrepen dat u op dat vlak een aantal initiatieven wilt nemen. Ik blijf dit dossier verder opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Minister, het gaat hier om een voor heel veel mensen zeer frustrerende problematiek. Ik kreeg deze week een mailtje van een verontruste Heulenaar. Dat is in de omgeving van Kortrijk. Hij woont op slechts anderhalve kilometer van mijn woning. Heel veel woningen in de omgeving van Kortrijk hebben met dit probleem te maken. Ik lees een kort stukje voor: "Onze woning vertoont barsten en de straat vertoont verzakkingen. Er is iemand van de stad

Kortrijk komen kijken en hij heeft ons aanbevolen om de stad in gebreke te stellen, wat wij uiteraard onmiddellijk hebben gedaan via onze verzekering. Het voorval dateert al van begin dit jaar en onze verzekeringsmaatschappij heeft al meermaals een brief gestuurd naar de stad, maar er komt nooit een reactie. De problemen stapelen zich op omdat er hier meerdere zware voertuigen passeren omdat hier wekelijks de markt plaatsvindt. De barsten in de gevel worden erger en lopen nu door tot het behang van de woning, en ook de verzakking van de straat verergert.”

Dit is een van de vele getuigenissen. Dat bewijst nog maar eens dat de mensen die met dergelijke problemen worden geconfronteerd, hopeloos zijn en niet weten waar ze naartoe moeten. Ze worden van het kastje naar de muur gestuurd. Het is enorm belangrijk dat er in de nabije toekomst iets wordt gedaan en dat het voor die mensen duidelijk wordt waar ze terecht kunnen. Sommige mensen wonen ook alleen in het huis dat ze nu ernstig beschadigd zien. Zij verwachten dat de overheid zich minstens over hen bekommert. Het is belangrijk dat er maatregelen worden genomen. Ik ben dan ook gelukkig dat die er komen, zodat ook eventuele toekomstige voorvallen kunnen worden vermeden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de communicatie van het Departement Omgeving over het Ventilushoogspanningsnet Ventilushoogspanningsnet Ventilushoogspanningsnet – 3493 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de stand van zaken van het nieuwe hoogspanningsnet Ventilushoogspanningsnet Ventilushoogspanningsnet – 40 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, het is niet de eerste keer dat we over het Ventilushoogspanningsnet praten, en het zal vermoedelijk ook niet de laatste keer zijn. Het project beroert sowieso de gemeenschappen. Het is een cruciaal project voor onze energieomwenteling. Het nieuwe netwerk moet de elektriciteit van de offshore windmolens vanop de Noordzee naar de eindgebruikers brengen en tegelijkertijd het net versterken. Het project worstelt toch wel met een gebrek aan draagvlak en onduidelijkheid over de gezondheids- en landbouwgevolgen. Dat konden we al in een eerdere fase zien, waarna de regering besliste om toch een aantal extra zaken te laten onderzoeken.

Eind augustus communiceerde het Departement Omgeving dat de piste voor een ondergrondse hoogspanningslijn verlaten is. Door de keuze voor wisselstroom zouden de ondergrondse mogelijkheden enorm ingeperkt worden. Deze communicatie is vreemd omdat slechts één betrokken ambtelijke werkgroep zijn werkzaamheden heeft gecommuniceerd, namelijk de werkgroep Technologie. Naar aanleiding van het vooronderzoek werden drie werkgroepen opgericht: de werkgroepen Technologie, Gezondheid en Landbouw. Die twee laatste moeten hun werkzaamheden nog afronden. Hun conclusies zijn nog niet duidelijk.

Deze voortijdige communicatie leidde tot grote ongerustheid bij de burgers in de omgeving van het voorliggende traject. Die hebben zich verenigd in verschillende actiecomités met de vraag om ondergrondse alternatieven op een ernstige manier te onderzoeken. Intussen hebben de burgemeesters van Brugge, Lichtervelde, Oostkamp, Torhout, Zedelgem en Wingene een gezamenlijke brief gestuurd naar

de Vlaamse en Federale Regering met dezelfde vraag, om die ondergrondse alternatieven op een goede manier te onderzoeken.

Vandaar de volgende vragen. Was u op de hoogte van het communicatie-initiatief van het Departement Omgeving? Waarom werd niet gewacht tot de werkzaamheden van de werkgroepen Gezondheid en Landbouw afgerond werden? Hoever staan deze werkzaamheden en hoe zullen die conclusies verwerkt worden? Hoe definitief is de conclusie van deze werkgroep Technologie? Vindt u dat er bijkomend onderzoek moet gebeuren rond alternatieven? Moet de piste van gelijkstroom diepgaander bekeken worden? Zult u in overleg gaan met de betrokken burgemeesters en actiecomités? Op welke termijn wilt u een definitieve beslissing nemen? Hoe zult u samen met uw diensten werk maken van meer draagvlak voor het Ventilushoofdpunt en de uiteindelijke keuze van een ruimtelijke en technologische oplossing? Want dat is in het kader van onze energietoekomst immers een zeer belangrijk project.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik sluit me inderdaad aan bij de vraag van collega Vaneekhout. Ik zal niet alles herhalen, maar Ventilushoofdpunt heeft inderdaad de bedoeling om stroom uit de zee aan land te brengen naar de eindgebruiker maar eveneens om de vermazing in West-Vlaanderen van het hoogspanningsnet te verbeteren. De ambitie is om dat tegen 2025 operationeel te hebben.

Er stond in het regeerakkoord ook vermeld dat er prioriteit zou worden gegeven aan het netversterkende Ventilushoofdpunt en dat er zou worden gezorgd voor een optimaal procesverloop, om dit te faciliteren inclusief alternatievenonderzoek, conform de lopende MER-procedure (milieueffectrapport) op het moment van het sluiten van het regeerakkoord.

Zoals daarnet gezegd door collega Vaneekhout, werden er inderdaad drie werkgroepen opgericht, maar is van een van de werkgroepen reeds gecommuniceerd wat zagezegd het eindresultaat zou zijn. Dat komt een beetje in conflict met het engagement dat genomen is door de lokale besturen, door de Vlaamse overheid over het feit – en in combinatie met de actiegroepen en de burgerplatformen – dat er echt wel grondig onderzoek zou worden gedaan van alle suggesties en alternatieven die in het kader van het openbaar onderzoek zijn gedaan. Als er een schrijven is van een aantal burgemeesters uit het noorden van de provincie, denk ik dat dat ook in naam is van alle collega's langsheen het traject van Ventilushoofdpunt, want er is recent ook nog een bijkomende brief gestuurd vanuit Midwest voor Midden-West-Vlaanderen omdat van daaruit ook een aantal gemeenten betrokken zijn in dit project.

Het is dus een bekommernis van alle gemeentebesturen, alle gemeentebestuurders en alle burgemeesters om tot een draagvlak te komen voor dit project. In elk geval, dit draagvlak kan enkel bereikt worden wanneer alle alternatieven grondig onderzocht worden en wanneer alternatieven die als alternatief kunnen dienen, ook ingevoerd en geïmplementeerd worden.

Ik sluit aan met een aantal bijkomende vragen. Er is inderdaad één werkgroep die het resultaat gecommuniceerd heeft. Wat is de status? Is dat nu eigenlijk een eindrapport of betreft het een voorlopig resultaat?

Ik heb ook nog een vraag over de onduidelijkheid met betrekking tot de stralingsnormeringen en de metingen bij hoogspanningslijnen. Welke normering is geldig voor dergelijke hoogspanningslijnen van Elia? Worden er metingen georganiseerd? Zijn er resultaten bekend? Op welke manier worden die resultaten geïnterpreteerd? Dan bedoel ik dat niet voor Ventilushoofdpunt, maar voor andere projecten die er reeds zijn, zoals Stevin, waar men gelijkaardige stroomhoeveelheden bovengronds transporteert.

Het onderzoek van de werkgroep Technologie werd blijkbaar afgerond. De aange-reikte alternatieven werden blijkbaar niet allemaal onderzocht vanwege de zoge-naamde tijdsdruk en enge plandoelstellingen. Klopt het dat de aangereikte alter-natieven niet werden bestudeerd? Werd de conclusie van deze werkgroep reeds bevestigd? Welke stappen neemt de minister om er toch voor te zorgen dat alle alternatieven voldoende worden onderzocht?

Wilt u zich engageren om in dit voorbereidend onderzoek het tijds kader en de plandoelstellingen bij te sturen zodat de technologische alternatieven verder en dieper kunnen worden onderzocht? Welk tijds kader hebt u voor ogen? Is het oor-spronkelijke tijds kader nog haalbaar?

Men zegt dat de plandoelstellingen – eigenlijk een politieke beslissing – in conflict komen met de onderzoeken die bijkomend moeten worden gevoerd voor het even-tueel ondergronds brengen en voor het gelijkstroomalternatief. Hoe kan de werk-groep met experts opnieuw aan het werk worden gezet om de alternatieven on-derbouwd verder te onderzoeken?

Tot slot stellen we vast dat de communicatie warrig is. Ik wil dat niet overdrijven, maar wil het toch wel vermelden. De communicatie is op zijn minst niet optimaal. Kunt u het overleg bijsturen? Hoe kan het draagvlak worden vergroot, bij de lokale mensen in eerste instantie en bij de gemeentebesturen in tweede instantie? Over-weegt u eventueel om een intendant aan te stellen, zodat er een centrale figuur is die als aanspreekpunt kan dienen voor alle actoren in deze kwestie, en die op die manier de voortzetting van het project op een goede manier kan remediëren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, de administratie heeft me alweer een antwoord van tien pagina's bezorgd. Dat is echt niet normaal. Ik blijf zeggen aan mijn amb-tenaren dat de antwoorden kort, bondig en to the point moeten zijn, maar ze zeggen dan altijd dat de vragen veel te ingewikkeld zijn. Ik heb bij dezen ook wel aange-geven dat, als in de toekomst antwoorden langer zijn dan tien pagina's, ik er gewoon niet meer aan begin, dat ik ze terugstuur. Ik vind dit immers echt not done.

Wat het communicatie-initiatief betreft, voor alle duidelijkheid, ik verslikte me ook in mijn koffie. Ik werd ook aangesproken. Ineens stond dat in de Krant van West-Vlaanderen. Ik vroeg me af: 'Ah, hebben wij hier iets beslist?'

Waarover gaat dat nu? Dit was dus geen initiatief van mijzelf, en al evenmin van de Vlaamse Regering. Er is door de Vlaamse Regering ook geen beslissing geno-men. Dat was een vraag van de Krant van West-Vlaanderen. De woordvoerder van het Departement Omgeving heeft daarop geantwoord, maar ik voel mij niet ge-bonden door dat antwoord, temeer omdat de andere studies ook niet zijn afgerond. De studie over het aanvliegrisco is wel afgerond. De bevindingen van de klank-bordgroep Gezondheid komen waarschijnlijk tegen eind oktober onze richting uit. De eerste versie van de studie van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voed-ingsonderzoek (ILVO) over de impact van de hoogspanningsinfrastructuur op de landbouw zal in de tweede helft van oktober, dus rond deze tijd, worden besproken in de stuurgroep. Dat zal ons dan pas eind november worden bezorgd.

Voor alle duidelijkheid, de Vlaamse Regering heeft nog geen beslissing genomen in dit dossier. Bovengronds, ondergronds, een combinatie? Dit was het antwoord op de vraag van een journalist. Ik voel me dus geenszins gebonden door dat ant-woord, maar ik vind het wel jammer, want veel mensen die daar wonen, vragen onnodig wat er aan de hand is: de studies zijn nog niet afgerond en men heeft al beslist. Ik zou dat ook hebben. Ik vind dat gewoon not done, maar bon.

Hoe definitief is de conclusie van deze werkgroep Technologie? Daar hebben mijn ambtenaren een heel omstandig antwoord op gegeven. Blijkbaar is dat niet duidelijk en kan daar geen kort antwoord op worden gegeven. Ik wil het belang van Ventilus duiden en de context waarbinnen de dubbelcheck technologie gebeurde. Het is belangrijk om dat te benadrukken. De doelstelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) is de vereiste planologische vergunningsbasis creëren voor de realisatie van een aantal noodzakelijke ontwikkelingen binnen het hoogspanningsnet in West-Vlaanderen. De doelstellingen van Ventilus zijn meervoudig, zoals jullie weten. Op korte termijn is een aansluitingscapaciteit van bijkomende offshore en onshore windenergie noodzakelijk. Zonder Ventilus komt de uitbreiding van de offshore windenergie in het gedrang. Op middellange termijn is er bovendien extra capaciteit vereist voor bijkomende interconnecties. De realisatie van de nieuwe hoogspanningsverbinding moet worden geïntegreerd in het bestaande elektriciteitsnet, zodat dat net 'vermaasd' is. Dat zou heel belangrijk zijn.

We hebben Ventilus ook nodig bij een ernstig incident op Stevin om de bevoorrading te blijven verzekeren, zoals jullie weten. Sinds de bouw van Stevin heeft de elektriciteitsproductie in de Noordzee, offshore, zich sterk ontwikkeld en werd de interconnectie Nemo Link tussen België en het Verenigd Koninkrijk in gebruik genomen. Intussen is het duidelijk dat de elektriciteitsproductie meer en meer verplaatst wordt naar de kustregio. De uitbouw van een zwak net langs de kust zou geen toekomstgerichte keuze zijn. Daarom werd er in de startnota logischerwijze voor gekozen om voor de verbinding in West-Vlaanderen dezelfde transportcapaciteit te voorzien als die van de rest van het 380 kilovoltnetwerk in Vlaanderen en België, namelijk 6 gigawatt.

Over de doelstellingen van Ventilus werden tijdens de publieke consultatie ook niet echt veel vragen gesteld. Ze zijn nochtans wel essentieel voor de dubbelcheck. Want het invullen van al die doelstellingen bepaalt natuurlijk de basisvoorwaarden waaraan de oplossing moet voldoen. Zoals gezegd, zijn er meerdere doelstellingen die alle moeten worden ingevuld als we een toekomstgericht robuust net willen uitbouwen. Daarom werd de motivatie nog omstandiger toegelicht aan de experts en de stakeholders, zodat de contouren van de dubbelcheck technologie van bij de start bekend en aanvaard zouden worden.

De dubbelcheck technologie had als doel na te gaan of de drie studies en adviezen van de verschillende professoren die aan de startnota waren toegevoegd, tot de juiste conclusies hadden geleid. Meer concreet was er de vraag of een groter deel van Ventilus ondergronds kan worden aangelegd, meer bepaald in wisselstroom of gelijkstroom. Dat gebeurde volgens de werkwijze die ook in de mededeling van 20 december vorig jaar werd voorzien.

Er zijn extra studies opgemaakt die op hun kwaliteit beoordeeld werden door een panel van onafhankelijke experts die door de Vlaamse overheid werden aangesteld. Aan de experts werd gevraagd om een samenvattend rapport op te stellen met daarin hun eigen conclusies, en dat rapport aansluitend toe te lichten aan een groep van stakeholders. Dat gebeurde met de bedoeling om met die werkwijze, en ongeacht het resultaat van de oefening, tot een maximaal gedeelde kennis en indien mogelijk ook draagvlak te komen over de conclusies. De studies en het rapport van de dubbelcheck zijn ook terug te vinden op de website van het project Ventilus.

De noodzaak voor Ventilus en zijn doelstellingen, daar zit wel wat tijdsdruk achter. Niettegenstaande ben ik van oordeel dat we de nodige tijd moeten nemen om het GRUP te onderbouwen, ook voor de bijkomende tussenstap van de dubbelcheck. De keuze voor de technologie is immers bepalend voor de beoordeling van de mogelijke tracés en dus voor een correcte verderzetting van het proces. Pas na de afronding van de dubbelcheck kan de scopingnota, de volgende stap in het proces,

worden voorbereid, met daarin opgenomen welke tracés als redelijke alternatieven of varianten verder moeten worden onderzocht.

Collega's, ik ben zelf geen expert op het vlak van deze technologie. Daarom doe ik ook een beroep op die experts. Ik heb akte genomen van de adviezen van de experts die concluderen dat gelijkstroom op dit moment niet geschikt is voor het Ventilushoofdstadproject, gelet op de meerdere doelstellingen. Dat was blijkbaar ook de conclusie van het extra advies van het Schotse onderzoekscentrum. De experts hebben hun conclusies toegelicht aan de stakeholdergroep. De stakeholdergroep kwam in totaal vijf keer samen.

Volgens mijn administratie zal de beoordeling van alle inspraakreacties gebeuren na de dubbelcheck technologie en werden niet alle voorstellen die tijdens de publieke consultatie zijn gedaan, voorgelegd aan de experts. De dubbelcheck moet immers nagaan of de plandoelstelling van Ventilushoofdstad in gelijkstroom kan worden gerealiseerd of niet, en indien niet, hoever er in wisselstroom ondergronds kan worden gegaan.

Als de dubbelcheck degelijk is uitgevoerd, zou het antwoord op alle suggesties omtrent technologiekeuze beantwoord moeten kunnen worden.

Tijdens de vergaderingen met de stakeholders hebben vertegenwoordigers van de actieschakels enkele alternatieve voorstellen getoond. Hoewel ze niet vooraf aan de experts waren bezorgd ter beoordeling, hetgeen voor animositeit bij de actieschakels heeft gezorgd, werden deze voorstellen bekeken tijdens de stakeholdersessies. Immers, uit de rapportage blijkt dat de experts de verschillende schema's van de actieschakels hebben bekeken en beoordeeld tijdens de stakeholdersessies. De conclusie van de experts was dat een aantal voorstellen een complexere variant van het reeds bestudeerde schema waren, dit zonder een oplossing te vormen voor het gestelde probleem. De twee andere schema's die werden voorgesteld, voldeden niet aan de doelstellingen van Ventilushoofdstad, waardoor ze ook niet kunnen worden aanvaard.

En zo komen we opnieuw uit bij de doelstellingen van Ventilushoofdstad en de noodzaak om een toekomstgericht hoogspanningsnetwerk in West-Vlaanderen te realiseren. Als we die toekomstgerichtheid zouden laten vallen, kan er natuurlijk wel veel. Dan moeten jullie dat zeggen. Ik denk dat iedereen die in de commissie aanwezig is een grote fan is van offshore windenergie. Ik lees dat het federale niveau nog meer windenergie wil maken. Maar dan moet men mij ook zeggen hoe die energie aan land komt.

Ik heb in West-Vlaanderen al met een aantal mensen gesproken over dit dossier. Ik merk dat niemand dat ziet zitten, zelfs de burgemeesters niet. Ofwel laten we het vallen, maar dan heb je een groot probleem. Ofwel moeten we toch voor een oplossing zorgen. Ik wil het debat graag voeren, maar we moeten toch bevoorradingszekerheid hebben, en zorgen voor de nodige energietransitie. We zullen toch tot een toekomstgericht hoogspanningsnetwerk in West-Vlaanderen moeten komen, tenzij er andere meningen zijn. Ik hoor graag andere meningen, laat maar komen.

Voor mij mag er een bijkomend onderzoek gebeuren rond alternatieven. Maar dan zullen we wel in de problemen komen met de timing. Ik heb er geen probleem mee om extra tijd te nemen waar dat nuttig is en ook in functie van kwaliteitsverbetering.

Voor alle duidelijkheid: de Vlaamse Regering heeft nog geen verdere beslissingen genomen inzake Ventilushoofdstad. Er bevinden zich op dit moment meer dan tienduizend woningen in alle zoekzones van Ventilushoofdstad, terwijl er bij de uiteindelijke verbinding slechts een beperkt aantal woningen in de nabijheid zullen liggen door toedoen van het ruimtelijke beleid van de Vlaamse Regering om bij de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen bestaande woningen en bouwgronden maximaal te vermijden. Dat is ook de moeilijkheid in deze oefening. Omdat we verplicht zijn alle alternatieven te onderzoeken, ook vanuit Europa, is er veel onrust gewekt bij heel veel mensen

die uiteindelijk niet zullen gevat zijn door het Ventiluproject. Ik denk dat iedereen dan ook baat heeft bij duidelijkheid en bij het feit dat de scopingnota wordt opgesteld zodat het aantal mogelijke corridors nadien met gepaste snelheid verfijnd kan worden. Ik zal de Vlaamse Regering op de hoogte brengen van de stand van het huidige onderzoek en van verdere stappen die we nog zullen zetten.

Zal ik in overleg gaan met de betrokken burgemeesters en actiescomités? Ja, onze administratie doet dat natuurlijk wel. Ik wil dat ook graag doen, want ik zie dat de burgemeesters mij in het verleden de notities van de gemeenteraad hebben overgemaakt, waaruit heel duidelijk bleek dat men het eigenlijk niet graag wil. Dus ja, ik wil dat gerust zelf ook nog doen, met de zes burgemeesters in overleg gaan, geen probleem. Misschien zeggen zij mij wat ze willen. Mij maakt het allemaal niet uit. Ik kan met alles leven. Ik ben flexibel. De vraag is natuurlijk hoe men die energie naar het land brengt. Dat is een ander paar mouwen.

Op welke termijn wil ik een definitieve beslissing nemen? Dat weet ik nog niet. Ik zal eerst naar de Vlaamse Regering gaan met een stand van zaken van de verschillende onderzoeken. Zodra er gekozen is, zal ik, na consultatie met de burgemeesters, hopelijk met een definitieve beslissing komen, maar ik kan op dit moment niet zeggen wanneer dat exact zal zijn.

De volgende vraag ging over de onduidelijkheid naar de stralingsnormeringen en metingen bij hoogspanningslijnen. Dat klopt. Dat heb ik ook gehoord van een aantal mensen die daar zijn. In de procesnota die aan de Vlaamse Regering werd voorgelegd op 20 december, werd de oprichting voorzien van een klankbordgroep van gezondheidsspecialisten om het proces mee te begeleiden voor wat gezondheid betreft. Deze werd intussen opgericht en deze groep evalueert momenteel de laatste stand van zaken van het wetenschappelijke onderzoek, zodat kan worden geoordeeld of er op wetenschappelijke kennis gebaseerde redenen zijn om het actuele voorzorgbeleid bij te stellen of te evolueren naar een normerend beleid. Dus dat wordt vervolgd.

Er werden ook vragen gesteld bij het feit dat Elia momenteel als enige partij fysieke metingen uitvoert op verzoek van omwonenden. Vanuit Elia wordt gezegd dat ze dit doen als dienstverlening. Maar inderdaad, het is misschien een beetje rechter en partij in dezen. Ik ga dus aan mijn administratie vragen om die metingen zelf te doen. Ofwel is dat mijn administratie, ofwel is dat het agentschap Zorg en Gezondheid. Dat moet ik eens bekijken. Ik denk dat het niet slecht is dat we dat vanuit de overheid doen.

Hoe zal ik werk maken van meer draagvlak voor het Ventiluproject en de uiteindelijke keuze van ruimtelijke en technologische oplossing? Daarvoor reken ik op de lokale besturen en de burgemeesters.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank voor het uitgebreide antwoord. Er is zeer veel gezegd, en dat is goed, want het is een dossier waar veel over gezegd kan worden. Het is altijd een uitdaging om dat dan nog kernachtig over te brengen in het parlement. Ik hoor u een paar keer zeggen: 'Het maakt mij niet uit.' Ik hoop dat dat een beetje bij wijze van boutade is in dezen, want u bent natuurlijk niet alleen minister van Omgeving en de minister die het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) tot een goed einde moet brengen, maar u bent ook minister van Energie en Klimaat, die toch wel bezorgd moet zijn – en dat hebt u ook wel gezegd – voor de ontsluiting van de offshore windenergie aan land, maar ook voor de kracht van ons elektriciteitsnet in West-Vlaanderen. Sowieso is het een project dat essentieel is voor de energietoekomst van Vlaanderen, van de Vlaamse bewoners, van de Vlaamse bedrijven. In West-Vlaanderen zouden we niet graag onze ondernemingen zonder

elektriciteit zien vallen omdat het net er niet klaar voor is, want dat is ook de vervangfunctie voor het Stevinproject, als dat zou uitvallen.

Voor alle duidelijkheid, dit is een essentieel project voor de energietoekomst van ons land, maar een essentieel project betekent wat ons betreft ook dat daarmee op een zeer ernstige manier moet worden omgegaan, en dat het draagvlak daarvoor ook fundamenteel zal zijn. Dat is dus niet alleen een opdracht van de lokale besturen, maar ook van de Vlaamse overheid en van u als bevoegd minister.

In die zin vind ik de communicatie van het departement eigenlijk onbegrijpelijk. Dat is geen verwijt aan u, maar toch wel een oproep aan u. Het is echt onvoorstelbaar dat in een lopende procedure, als de Vlaamse Regering zegt aan de inwoners van West-Vlaanderen, van die gemeenten dat ze hun opmerkingen heeft gehoord en drie extra werkgroepen zal inrichten om een aantal zaken diepgaander te onderzoeken, om te dubbelchecken of hoe men het ook wil noemen, dan wordt gezegd dat een van die drie onderzoeken is afgerond en dat de andere twee eigenlijk niet zo relevant zijn. Er wordt een communicatie de wereld in gestuurd die minstens de perceptie schept dat het beslist is. Waarom laat men dan eigenlijk nog een werkgroep Gezondheid en een werkgroep Landbouw werkzaamheden doen, als de woordvoerder van het departement al denkt te kunnen inschatten dat de eindconclusie is geformuleerd en dat die conclusie is dat het dit en niks anders zal zijn?

Ik vind dat echt zeer problematisch. Ik vind ook dat het een opdracht is voor u als minister. Vandaar toch al minstens deze extra vraag: zult u dit aankarten bij het departement, om te zeggen dat, los van deze procedure, die manier van werken gewoon niet kan? Er wordt, in een lopende procedure, nog voor er definitieve conclusies zijn, communicatie opgezet. Dat vind ik echt zeer problematisch.

Ik heb al gezegd dat het een essentieel project is. Dan moeten we toch absoluut vermijden dat we terechtkomen in iets dat we in diverse dossiers in Vlaanderen zien, namelijk een juridisch steekspel dat ertoe leidt dat er op lange termijn niks kan worden uitgevoerd. Dat betekent dat er een draagvlak moet worden ontwikkeld en dat de procedure heel zorgvuldig en diepgaand moet verlopen. Dan heb ik nog wel wat vragen. Er is de afweging van diverse alternatieven die zijn aangereikt en die niet zijn onderzocht. U bevestigde ook dat die op dit moment niet zijn meegenomen. Die voortijdige communicatie doet ook toch wel wat vragen rijzen over de procedure, die ons op lange termijn juridisch in de problemen kan brengen. Hebt u zelf aanwijzingen dat deze communicatie ook een juridische impact zou kunnen hebben in een latere fase, als er eventuele beroepsprocedures zouden komen?

Tot slot een zeer belangrijke vraag: op welke manier wilt u de indruk rechtzetten, ook inhoudelijk, die op dit moment bestaat bij zeer veel inwoners in de betrokken gemeenten, dat ze niet ernstig worden genomen? Ze hadden dat gevoel al in de eerste fase van de inspraakronde, dat dat eigenlijk een beetje pro forma was. Na deze communicatie is dat beeld natuurlijk alleen maar versterkt. Het is ook een debat over de kostprijs. Er zijn blijkbaar wel geldige technologische oplossingen, die financieel natuurlijk een stuk duurder zouden uitvallen. Daarom is het natuurlijk wel belangrijk om die twee andere werkgroepen af te wachten.

Tot slot een oproep. Zelfs in het huidige voorstel is er een mogelijkheid om 8 tot 12 kilometer van het hele traject ondergronds te leggen. Hoe kijkt u daarnaar? Zult u die gemeenten onderling laten uitmaken waar dit ondergronds wordt gelegd, of wilt u als bevoegd minister toch de leiding nemen ter zake, zodat men dit op een ordentelijke en respectvolle manier onderling overeenkomt?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik ben heel verheugd dat u zo uw vertrouwen uitsprekt in de burgemeesters. Het is al de tweede keer vandaag. Ik neem aan dat u

ook wel heel wat bevoegdheden bijkomend aan hen zult geven, en ik neem ook aan dat, indien er lokaal een consensus is gemaakt, u nooit zult ingaan tegen de wil van de burgemeesters. Ik zie u bevestigend knikken. Ik ben daar heel gelukkig mee.

Wat het Ventilushoof project betreft, wil men, denk ik, één oplossing maken voor twee problemen. Het eerste probleem is het aan land brengen van de elektriciteit van de offshore windmolens, het tweede is de vermazing van het elektriciteitsnetwerk in West-Vlaanderen. Als men die twee zaken wil oplossen met één oplossing, dan moet men dat met wisselstroom doen en dan moet men dat met een bovengronds net doen, want bij wisselstroom is het ondergronds brengen beperkt tot 8 à 12 kilometer. Dat is evident.

Koppelt men die twee zaken echter los van elkaar, dan zijn er waarschijnlijk andere mogelijkheden. Dat is nu net hetgeen ontbreekt in de opdracht die is gegeven in het kader van Ventilushoof. Daarin wordt gevraagd om die twee problemen één oplossing te geven. Zolang dat gebeurt, worden zaken zoals een gelijkstroomnet ondergronds, eventueel tot in Antwerpen of tot om het even waar, niet onderzocht. Dat is immers niet het onderwerp van de vraag die is gesteld.

Ik denk dat de essentie hier is: stel de vraag opnieuw en maak een onderscheid tussen enerzijds de problematiek van de vermazing in West-Vlaanderen, die noodzakelijk is voor de stabiliteit van het net aldaar, en het aan land brengen van die wisselstroom – het wordt opgewekt als gelijkstroom, maar wordt omgezet naar wisselstroom. Het op een goede manier aan land brengen van de elektriciteit die wordt geproduceerd op zee, dat kan ook perfect met gelijkstroom, als het losgekoppeld wordt van de vermazing in West-Vlaanderen.

En dan herhaal ik nog eens mijn vraag, minister, of u het opportuun vindt om daar een centrale figuur, een soort intendant, aan te stellen. Er is een voorbeeld geweest met de ontsluiting van Antwerpen. Hier is er geen Lange Wapper, maar het is toch wel een heel belangrijk verhaal voor de provincie West-Vlaanderen, iets wat zeer veel gemoederen in vuur en vlam zet en wat een goede oplossing vereist.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is een interessante vraag, omdat hier inderdaad niet enkel gediscussieerd moet worden over de vorm van de vraag, maar er ook standpunten gekend moeten zijn. Ik ga tot op een bepaald punt wel akkoord met collega Dochy, maar op een bepaald punt plots niet meer.

Ik denk dat je de vermazing die nodig is om het West-Vlaamse net te versterken, niet los kunt koppelen van het DC/AC-verhaal. Stel dat we er inderdaad voor kiezen om die offshore aan land te brengen in DC en we gaan in DC verder, dan kun je heel lange afstanden overbruggen – tot in Luik, geen enkel probleem – en het daar aansluiten op het net. Maar daarmee is de oplossing voor de vermazing van het net in West-Vlaanderen voor de lokale economie niet opgelost. Want dan komt die kabel in eenrichtingsverkeer toe, vanaf de windmolens op zee in één ruk onder de grond tot in Luik. En dan zou je vanuit Luik al moeten gaan terugkeren om dan je net te gaan vermazen. Dat is dubbelop.

Als je de twee wilt combineren, namelijk de stroom aan land brengen en tegelijk het net vermazen, kun je bijna niet anders dan bij de overgang van water naar zand, als ik het zo mag uitdrukken, overschakelen van DC naar AC. En dan zit je inderdaad met de beperking dat je maar 8 à 12 kilometer ondergronds kunt gaan, twee of misschien drie keer. Dat is een keuze die moet worden gemaakt. Ofwel gaat men niet voor de vermazing van het net in West-Vlaanderen en kijkt men naar het op land brengen van de offshore. En dan kun je in DC inderdaad zo ver gaan als je wilt. Ik zou dat persoonlijk geen goede keuze vinden, maar dat is de discussie. Willen we de twee combineren met elkaar of willen we dat niet? En als

je de twee wilt combineren, zit je met dat stukje AC dat ook moet gebeuren op West-Vlaams grondgebied. En dan kun je bijkomend discussiëren over het visuele aspect, dat ook belangrijk is. Bijvoorbeeld het type van masten: TenneT in Nederland gebruikt een ander type masten dan wat Elia vroeger standaard gebruikte.

Ik denk dus dat we eerst die discussie moeten uitklaren. Dank u.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank de minister en de vraagstellers. Dit is een bijzonder belangrijke vraag en een bijzonder belangrijk project. We hadden daar ook een belangrijke zin voor afgesproken in het regeerakkoord, mevrouw de minister: "We geven prioriteit aan het netversterkende Ventilus-project en faciliteren een optimaal procesverloop inclusief alternatievenonderzoek, conform de lopende MER-procedure." Het is dus een prioriteit, minister, die aan u is opgedragen. U schuift het nu wat af naar de burgemeesters, die maar moeten gaan beslissen. Ik vind dat een beetje een vreemde redenering in dezen, want het is natuurlijk een bijzonder belangrijk project, dat uw bevoegdheid is.

Ik vind het heel positief dat u een proces faciliteert waarbij we een betrokkenheid creëren van lokale besturen, van burgers, van actiecomités, en waarbij het alternatievenonderzoek ook op een ernstige manier wordt gevoerd. Maar ik hoop toch ook dat u daar de leiding van wilt en durft te nemen. Ik ga er ook van uit, u kennende, dat u dat op een voluntaristische manier zult doen. Daarom wil ik u de vraag stellen naar een heel concrete timing. Ik denk dat heel veel mensen in de sector, maar ook in West-Vlaanderen, hieromtrent duidelijkheid willen. Ik had dus graag van u meer duidelijkheid gehoord.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik heb soms de indruk dat de oppositie in de meerderheid zit. Dat is heel raar. Collega Bothuyne, u hebt niet goed geluisterd. Ik heb niet gezegd dat de burgemeesters die beslissing moeten nemen. Ik heb gezegd dat ik ook op burgemeesters reken als het gaat over draagvlak. Mag dat? Stel dat ik dat niet zou zeggen, dan zou het kot bij CD&V te klein zijn! 'U passeert onze burgemeesters!' Het enige dat ik zei, is dat draagvlak creëren voor zulke projecten van onderuit zal moeten komen. Uiteraard zal ik de beslissing moeten nemen. Ik ben niet iemand die zich achter andere schouders of andere ruggen gaat wegsteken. Ik ben een minister die verantwoordelijkheid opneemt. Ik ben een minister die knopen doorhakt. Ik ben een minister die ook wel beslissingen neemt, collega Bothuyne. Ik vind het not done dat u nu eigenlijk opnieuw met dat vingertje komt zwaaien alsof ik hier iets heb gezegd dat ik niet ga doen. Lacht u maar! Wie het laatst lacht, zal nog het beste lachen! Ik vind het echt not done van de meerderheid, die oppositie speelt. Ik vind het echt ongelooflijk in deze commissie, maar ook in de commissie Energie, vooral van uwentwege, mijnheer Bothuyne. Sta mij toe om dat te zeggen. U moet weten welke rol u wilt opnemen. Bij dezen bent u voor mij gewoon een oppositielid. Geen enkel probleem. U doet maar.

Collega Vaneeckhout, ik wil nog eens benadrukken dat ik dit een belangrijk dossier vind. We zullen dat oplossen. Of ik zal dat oplossen, voor alle duidelijkheid. Geen probleem. Maar ik zal ook een procesbegeleider aanstellen, die met de burgemeesters gaat samenzitten.

Ik heb gezien wat de gemeenteraden in die verschillende lokale besturen hebben beslist, collega Dochy. U hebt dat waarschijnlijk ook gezien. Dat is niet echt fraai. Maar bon, ik zal een onafhankelijke procesbegeleider aanstellen, om te bekijken wat hij verder kan doen. Ik heb ook altijd benadrukt dat er participatieprojecten moeten zijn. Dat gebeurt ook wel.

Ik zal mij geen timing laten opleggen. Het is een belangrijk vervolgdossier.

Mijnheer Dochy, voor de ondergrondse oplossing wordt ook gekeken naar woningen in de buurt, naar natuur, enzovoort. Er zullen verschillende aspecten worden afgewogen. Dit dossier komt mij toe. Ik zal daar een beslissing in nemen. Ik vind het belangrijk dat die energie richting hinterland komt.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, u hebt misschien het gevoel dat er in uw meerderheid oppositie zit, maar de oppositie zit alvast nog niet in uw meerderheid, als dat een geruststelling mag zijn.

Collega Bothuyne, ik ben niet zo vaak aanwezig in deze commissie, ook niet als het over energie gaat omdat mijn collega's dat opvolgen. Maar ik zie een parlements lid dat gewoon zijn rol speelt en daar eventueel wat prikkelend over doet richting de minister. Dat is goed, dat is onze rol in twee richtingen. U mag dan ook zeggen waar het op staat. Maar laat ons dit alvast niet dramatiseren.

Ik ben blij dat u in uw tweede antwoord heel duidelijk zegt: dit is een zeer belangrijk project, dit is ook mijn project. U schaaft zich dus ten volle achter het zoeken naar een oplossing. Het had mij ook verwonderd als dat niet het geval was geweest. Vandaar dat ik toch echt wil afsluiten met die oproep om naast de burgemeesters ook uzelf als verantwoordelijke te zien voor het creëren van een draagvlak. Als u als minister van Energie een toekomst wil geven aan het West-Vlaamse elektriciteitsnetwerk en ook de offshore-energie mee aan land wil krijgen, dan moet u ook zelf meewerken, om niet alleen een beslissing te nemen, maar ook een draagvlak voor die beslissing uit te bouwen. Dan vraag ik toch echt om de onbegrijpelijke manier van werken van het departement aan te kaarten, om daarmee aan de slag te gaan, om te zorgen dat uw diensten beseffen dat deze procedure veel ernstiger gevoerd moet worden en dat ook de communicatie daarover op een professionele manier moet gebeuren, om te beseffen dat dit een essentieel project is en dat in dat opzicht alle alternatieven ten gronde ernstig onderzocht moeten worden, afgewogen moeten worden, en dat er in volle transparantie mee omgegaan moet worden. En transparantie wil niet zeggen: vooraf communiceren en doen alsof iets al beslist is. Dat betreurt ik nog altijd ten zeerste van uw departement.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik ben blij met uw engagement om een onafhankelijke procesbegeleider aan te stellen. Ik noemde het een intendant, maar het mag van mij gerust een andere naam hebben. Belangrijk is dat het proces goed begeleid wordt. Dat is zeer belangrijk.

Mijnheer Gryffroy, inderdaad, we kennen wat van elektriciteit, u nog meer dan ik, maar in elk geval denk ik niet dat er voor de vermazing van West-Vlaanderen een lijn nodig is van 380 kilovolt waar 8 gigawatt over gestuurd kan worden. De vermazing behoeft dat niet. Het aan land brengen van elektriciteit behoeft dat wel. Ik ben er mij van bewust dat het loskoppelen van de vermazing van West-Vlaanderen en het aan land brengen van de elektriciteit een extra kostprijs zal hebben, maar er staat geen prijs op gezondheid. Ik zou toch graag hebben dat grondig onderzocht wordt in welke mate die loskoppeling niet tot een gezonder alternatief kan leiden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het toelaten van zorgwoningen op gemeentelijk grondgebied – 3229 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangekondigde vereenvoudiging van de regelgeving voor zorgwonen – 3362 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aangekondigde vereenvoudiging van de regelgeving voor zorgwoningen – 3429 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Ik heb een korte vraag, die er trouwens al een tijdje ligt. Een aantal Vlaamse gemeenten wil zorgwoningen toelaten op het grondgebied van de gemeente. Ze proberen daartoe de nodige beslissingen en schikkingen qua ruimtelijke ordening te nemen, maar botsen daarmee vaak op de Vlaamse regelgeving.

Er gaan daarom zelfs stemmen op, ook vanuit de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), om eventueel een Vlaams initiatief te nemen, een Vlaamse regelgeving, zodat er een algemeen kader zou zijn.

Een ander probleem, dat met die zorgwoningen samenhangt, en waar ik zelf al mee geconfronteerd ben geweest in mijn eigen gemeente via familie die me aangesproken had, is dat bepaalde sociale voordelen en/of uitkeringen, verminderd worden indien de zorgwoning formeel op hetzelfde adres gevestigd is als de hoofdwoning of hoofdverblijfplaats. Dat kan gaan over uitkeringen, Vlaamse, maar evengoed federale, waarop wij geen vat hebben.

Bent u van plan om eventueel een Vlaams initiatief ter zake te nemen, zoals onder andere gesuggereerd wordt door de VVSG? Zo ja, binnen welke timing? Een aantal gemeenten wachten daar wel op.

Zal er rekening gehouden worden met het sociaal gegeven dat niet iedereen een beroep kan doen op het huidige aanbod vanuit een aantal private firma's om zo'n zorgwoning bij manier van spreken kant en klaar aan te bieden, wegens de financiële last die dat met zich meebrengt?

Is er overleg binnen de Vlaamse Regering om eventuele sociale voordelen af te stemmen op zorgwoningen op hetzelfde adres of dezelfde domicilie? Is er dus een echte integrale aanpak door de Vlaamse Regering wat dit dossier betreft?

Is er overleg met de Federale Regering wat eventuele uitkeringen betreft met betrekking tot deze problematiek van de zorgwoningen?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ongeveer een maand geleden vernamen we via een persbericht dat u van plan zou zijn om sterke vereenvoudigingen door te voeren in de regelgeving met betrekking tot zorgwonen. Dat kunnen we alleen maar toejuichen, want onze fractie heeft ter zake al heel concrete voorstellen gedaan. We hebben onze visie hierop neergeschreven in een conceptnota, die ik samen met een aantal collega's heb ingediend. De conceptnota is intussen ook gevolgd door twee

hoorzittingen met verscheidene sprekers, die elk vanuit hun eigen expertise het belang en de bezorgdheden inzake mobiele mantelzorg hebben geduid.

In het persbericht dat we konden lezen, is er sprake van het afschaffen van het verplicht doorlopen van een vergunningsprocedure voor tijdelijke zorgunits of zorgwoningen. Dat zou, naar u aankondigde, worden vervangen door een meldingssysteem. Ook de verplichte inschakeling van een architect zou binnenkort niet langer noodzakelijk zijn. Het schema van de vereenvoudiging blijkt echter niet meer te zijn dan een herhaling van de huidige geldende regelgeving. Minister, ik vind dat toch wel verwarrend. Bovendien blijkt dit wetgevend kader nog niet klaar, maar wordt er gemikt op de loop van 2021 vooraleer de regels daadwerkelijk in werking zullen treden.

Minister, met betrekking tot de aankondiging die u hebt gedaan over de vereenvoudiging van die regelgeving, heb ik de volgende vragen. Kunt u duidelijk schetsen welke wijzigingen u wilt doorvoeren aan de huidige regelgeving omtrent zorgwonen? Hoever staat u met de aanpassing van het huidige kader? Welke stappen zijn daarin al gezet?

In het schema dat vermeld staat onderaan het persbericht, is er geen sprake van afzonderlijke mobiele units. Zult u enkel aanpassingen doen ter vereenvoudiging van de regelgeving voor de plaatsing van een geïntegreerde unit, dus bij het hoofgebouw, of ook voor afzonderlijke mobiele mantelzorgwoningen?

In het persbericht is sprake van "kleinschalig zorgwonen". Die terminologie is momenteel niet echt gekend in de regelgeving. Doelt u op het huidige zorgwonen, of is dit een nieuwe woonvorm?

Tijdens de hoorzittingen bleek het Departement Omgeving een voorstander van het behoud van de vergunningsplicht te zijn. Hebt u met hen overleg gehad over de aankomende wijzigingen en uw voornemen om die plicht af te schaffen? Welke handvaten zult u inbouwen om de tijdelijkheid van die zorgunits te waarborgen? Daar zit immers natuurlijk een grote knoop. Die zorg is tijdelijk. Dat kan iets korter of iets langer zijn, maar de zekerheid moet worden ingebouwd dat die unit wordt verwijderd als de zorgrelatie eenmaal ophoudt, dus bijvoorbeeld bij een verhuis naar een woonzorgcentrum of bij overlijden.

Welke maatregelen op het vlak van handhaving zult u hanteren om toe te zien op de naleving van de wetgeving?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Een huis opdelen in appartementen, kamerwoningen of studio's is vandaag altijd en overal vergunningsplichtig. De enige uitzondering hierop is de regeling van het zorgwonen, maar de gemeente waar de werken plaatsvinden, kan strengere voorschriften uitvaardigen dan de algemene regels die op Vlaams niveau gelden. Ze kan dat op basis van lokale wetgeving, zoals een bijzonder plan van aanleg of een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Minister, via een persbericht kondigde u enkele weken geleden de intentie aan om deze drempels, om op een kleinschalige manier zorg te verlenen aan onze dierbaren, weg te werken.

Of het nu over het verbouwen van een woning tot zorgwoning gaat of over de plaatsing van tijdelijke zorgunits of bijgebouwen, er zijn vandaag te veel barrières die mensen ervaren en moeten overwinnen om hun dierbaren dicht bij huis een plaats te geven waar ze de juiste zorg kunnen krijgen, en dat terwijl het toch net de bedoeling van de Vlaamse overheid hoort te zijn om die mensen te stimuleren in plaats van hen af te remmen. Het is een goede zaak dat u de veelheid aan regels

wenst af te bouwen om er zo voor te zorgen dat mensen op een vlotte manier een maatschappelijk engagement op zich kunnen nemen.

Minister, plant u een decretale aanpassing om het zorgwonen als algemene meldingsplicht in te schrijven? Hoe ziet u dat concreet? De vrijstelling van de medewerking van een architect wordt geregeld via een besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de handelingen die vrijgesteld zijn. Wanneer kunnen we die aanpassing verwachten? In de communicatie sprak u over kleinschalig zorgwonen. Hoe definieert u 'kleinschalig'? En hoe valt dat correct te definiëren in de regelgeving?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, er zijn verschillende vragen gesteld. Een eerste reeks gaat over de aanpassingen die ik wil doorvoeren, een tweede over de medewerking van de architect en het aspect van handhaving, en een derde over de prijs en de sociale voordelen, gekoppeld aan de zorgwoning.

Wat de aanpassing van de regelgeving betreft, denk ik dat het niet meer dan normaal is, met wat we gezien hebben in de woonzorgcentra, dat ik binnen mijn bevoegdheden kijk wat ik kan doen voor mensen die zorg nodig hebben, maar bijvoorbeeld niet heel hun huis willen renoveren of bij hun kinderen in de tuin gaan wonen.

We hebben die vragen ook gehad van heel wat mensen in de nasleep van de coronacrisis. Hoe zou je zelf zijn? Je moet je altijd afvragen hoe je zelf je dagen zou willen doorbrengen als je oud bent. We hebben dan bekeken wat we kunnen doen binnen de regelgeving die er vandaag is. De huidige situatie is dat er een vergunningsplicht geldt voor het bouwen van een woning, voor de opsplitsing van een woning, voor het plaatsen van een mobiele woonunit en ook voor tijdelijke constructies. Op die vergunningsplicht is er vandaag slechts één uitzondering: het inrichten van een tijdelijke zorgwoning, geïntegreerd in een bestaande woning. Dat kan via een melding bij de gemeente.

Voor bepaalde bevolkingsgroepen – senioren, hulpbehoevenden of gehandicapten – is het niet evident om zelfstandig in een eigen huis te wonen. Voor gehandicapten heb ik onlangs een initiatief genomen in het kader van de energiewetgeving. De recente gezondheidscrisis heeft ook de risico's getoond van grootschalige woonzorgcentra. Daarom ben ik ervan overtuigd dat we moeten nadenken over kleinschaligere initiatieven, die de nodige zorgrelatie garanderen en tegelijk een zekere vorm van huiselijkheid geven.

Het is ook niet altijd evident of vaak te duur om een bestaande woning te verbouwen om tot een geïntegreerde zorgwoning te komen, zoals de wetgeving het vandaag bepaalt, zeker niet als men dat na het beëindigen van de zorgrelatie opnieuw moet ontmantelen. Dat is een dure investering. Ik heb uit de hoorzittingen ook onthouden dat de interesse om in te wonen bij kinderen beperkt is, omdat men ook bang is voor problemen in verband met privacy en men niet tot last wil zijn.

Belangrijk voor de tijdelijke zorgwoning en de aanpassing die ik doe in het decreet – het ontwerp van decreet is klaar en gaat eerstdaags naar de regering – is en blijft het tijdelijke karakter. Dat is een belangrijk gegeven. De aanpassing zit hem in het feit dat ik de procedure voor een tijdelijke zorgwoning wil vereenvoudigen door elke vorm van een tijdelijke zorgunit via een melding mogelijk te maken, dus zowel de zorgwoning, geïntegreerd in de woning, als een verplaatsbare zorgunit die aangebouwd wordt tegen de woning of een zorgunit in een bestaand bijgebouw of een vrijstaande, verplaatsbare zorgunit in de tuin.

Je zult dus via een melding een verplaatsbare zorgunit kunnen plaatsen bij of aangebouwd aan de woning. Let wel, zoals aangegeven tijdens de hoorzittingen is het belangrijk dat: de aanpassing van de definitie van 'zorgwoning' beperkt blijft tot

dezelfde doelgroep als vandaag, namelijk maximaal twee hulpbehoevenden of ouderen; dat het een tijdelijk karakter heeft; dat het om een ondergeschikte wooneenheid gaat.

Dat bedoel ik dus met 'kleinschalig zorgwonen': een vorm van samenwonen in één woning, op één kavel, en niet in een grootschalige zorginstelling.

De definitie zal dermate aangepast worden dat ook verplaatsbare zorgunits of zorgwoningen in een bestaand bijgebouw als 'zorgwoning' beschouwd worden. Hierbij zullen uiteraard enkele randvoorwaarden opgenomen worden, bijvoorbeeld rond de zorgrelatie, het tijdelijke karakter en de ruimtelijke randvoorwaarden, bijvoorbeeld niet in de voortuin.

Mijn kabinet werkt een voorstel uit. De decretale aanpassingen zijn zo goed als klaar. Dat zal ik dan voorleggen aan het parlement, uiteraard.

Wat betreft de vragen naar medewerking van een architect is het inderdaad zo dat de Vlaamse Regering dit kan bepalen. Mijn administratie is hiervoor in overleg met het Netwerk Architecten Vlaanderen (NAV). Het lijkt mij alvast haalbaar om voor de tijdelijke plaatsing van zelfstandige woonunits de medewerking van een architect te schrappen.

Inzake handhaving wil ik erop wijzen dat het meldingsplichtig maken van bepaalde handelingen op zich geen impact heeft op de handhaving. Als men op vandaag vergunningsplichtige handelingen uitvoert zonder vergunning, kan hiertegen worden opgetreden. Dat is ook zo bij meldingsplichtige handelingen.

Specifiek voor zorgwonen dienen vandaag lokale besturen ook al toe te zien op de zorgrelatie en het tijdelijke karakter. Indien hieraan niet of niet meer voldaan is, kan er proces-verbaal worden opgesteld.

Een manier om het tijdelijke karakter van de zorgunits te handhaven, kan bijvoorbeeld zijn om de tijdelijkheid in te bouwen in de melding. De gemeente neemt dan akte van de melding voor een zorgunit voor bijvoorbeeld vijf jaar. Als die vijf jaar voorbij zijn, kan de eigenaar een verlenging aanvragen via een nieuwe melding. Als blijkt dat de zorgrelatie niet langer bestaat, zal men dit ook moeten melden. Op die manier kan de gemeente dit aspect handhaven.

Mij lijkt een verplaatsbare, tijdelijke woonunit in de tuin goedkoper te zijn dan een grondige verbouwing van de woning. Een woonunit kan bijvoorbeeld ook gehuurd worden want ze is tijdelijk tot het einde van de zorgrelatie.

De aanvrager moet bepalen door wie, door welk bedrijf, hij deze unit laat plaatsen. Ik heb gezien dat verschillende firma's dat doen. In Nederland is dat blijkbaar enorm in trek.

De andere vragen hebben te maken met sociale voordelen en uitkeringen, die gekoppeld zijn aan gezinnen die al dan niet op hetzelfde adres wonen. De algemene onderrichtingen betreffende het houden van de bevolkingsregisters bepalen dat in het geval van een zorgwoning de bewoners van de ondergeschikte wooneenheid als afzonderlijk gezin beschouwd mogen worden, terwijl ze toch ingeschreven worden onder hetzelfde huisnummer als de bewoners van de hoofdwooneenheid. Deze regeling wordt vervat onder de toekenning van de zogenaamde Z-code in het bevolkingsregister.

Dit onderscheid is belangrijk aangezien het al dan niet beschouwd worden als afzonderlijk gezin met zich meebrengt dat beide gezinnen afzonderlijk worden belast en dat de bewoners van de zorgwoning geen nadelig effect mogen ondervinden, bijvoorbeeld bij de toekenning van een sociaal voordeel.

In de huidige regelgeving is zorgwonen beperkt tot een ondergeschikte geïntegreerde entiteit binnen een bestaande woning.

Het plaatsen van een tijdelijke zorgunit of wooncontainer in de tuin is dus niet als zorgwoning gedefinieerd. Dit zorgt ervoor dat er vandaag inderdaad een onderscheid is en dat deze niet onder de zogenaamde Z-code kunnen worden ingeschreven.

Dit moeten we dus veranderen, en daar zal ik eerstdaags met de collega's van de betrokken Vlaamse beleidsvelden, de VVSG en de FOD Binnenlandse Zaken over in gesprek gaan.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Mijn conclusie is dat er nog een hele lange weg af te leggen is voor we tot die kleinere mogelijke opvangentiteiten voor senioren zullen komen, zelfs op de eigen eigendom.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben natuurlijk heel tevreden dat u zegt dat u via een aanpassing van het decreet die mogelijkheid zult inbouwen, want daar is effectief wel vraag naar. Maar eerst moet er dus flexibiliteit zijn rond zorgwonen. Daarmee bedoel ik dat er gemakkelijker een unit kan worden geplaatst tegen de woning, dus aansluitend, dat dit ook op korte termijn kan en dat mensen die dat willen doen daar ook zekerheid over hebben. Momenteel bestaan er grote verschillen tussen de verschillende gemeenten over de manier waarop ze daarmee omgaan. Dat betekent dat aanvragers soms een lange en zeer onzekere procedure moeten doorlopen terwijl zij vaak op heel korte termijn met een zorgnood worden geconfronteerd.

Daar is al heel lang vraag naar, minister, u had de coronacrisis echt niet nodig om te zien dat daar nood aan is en om een decretaal kader te vragen. Onze concept-nota is al maanden geleden ingediend, ook voor de coronacrisis, maar ik ben absoluut wel tevreden dat nu veel meer de nood wordt gezien van verschillende woonvormen voor mensen die zorg nodig hebben, geïntegreerd binnen een leefgemeenschap, dicht bij mensen die ze goed kennen, dicht bij hun familie, bij hun kinderen enzovoort. De coronacrisis heeft natuurlijk die roep naar meer kleinschalig wonen, ook als men zorgbehoevend is, versterkt, dat onderschrijf ik ten volle. Ik ben dan ook zeer tevreden dat u op dat vlak plannen hebt.

Ik ben ook zeer tevreden dat u zegt dat het ook gaat over mobiele mantelzorgwoningen. Het persbericht was op dat vlak niet alleen niet duidelijk genoeg maar zelfs niet helemaal correct. Wat natuurlijk wel een pijnpunt blijft, is de handhaving nadien. U zegt dat het gaat over meldingen. Wanneer de zorgrelatie stopt, moet er opnieuw een melding worden gedaan. Zo niet, kan het lokale bestuur optreden, maar we weten natuurlijk niet welke lokale besturen daar een prioriteit van maken en welke gevolgen dat optreden eventueel heeft. Ik wil u dan ook vragen om het enerzijds veel gemakkelijker te maken, maar toch ook de nodige randvoorwaarden in te bouwen zodat de tijdelijkheid echt kan worden gegarandeerd, want dat blijft natuurlijk het moeilijkste punt.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Recent was er een arrest van het Hof van Cassatie met betrekking tot dergelijke woningen dat bepaalt dat een mobiele mantelzorgwoning, ook al is die verplaatsbaar, als onroerend moet worden beschouwd, wat ook wel gevolgen heeft, onder meer voor het afsluiten van een lening voor wie die woning wil plaatsen enzovoort. Minister, als u het decretaal kader maakt voor het eenvoudiger kunnen plaatsen van een zorgwoning, ook een mobiele zorgwoning, kunt u dan eventueel ook daarover het gesprek aangaan zodat we een oplossing kunnen vinden en mensen niet met nog andere drempels worden geconfronteerd?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad zo dat regelgeving vaak zaken tegenhoudt. Ik ben dan ook blij dat er een flexibilisering komt. De coronacrisis heeft de pijnpunten nog meer blootgelegd. Daarnaast zijn steeds meer mensen vragende partij om thuis te blijven wonen. En als dat dan in de tuin van de kinderen of kleinkinderen kan, mogen wij dat toch niet in de weg staan. Ik vind het dan ook goed dat u een aanpassing zult doorvoeren zodat de barrières die veel mensen ervaren om iets dergelijks op te zetten, wegvallen.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Een tijdje geleden hebben we de conceptnota toegelicht die we vanuit CD&V hadden ingediend. Uit de bespreking die we daarover hebben gehouden in de commissie onthoud ik twee zaken. Ten eerste was ik wat teleurgesteld over de reactie na de hoorzitting. Ik ben dan ook blij, minister, dat u dit oppikt en daar verder werk van wilt maken. Onze fractie staat daar volledig achter.

Daarnaast moeten we het ook hebben over de handhaving, wat misschien voorwerp zal uitmaken van een ander debat. In de hoorzitting die we daarover hebben georganiseerd, liep iemand heel erg vooruit op de zaken, door te stellen dat die mobiele zorgunit achteraf misschien nog kan worden gebruikt, eventueel voor kinderen die terugkomen van hun kot, of voor mensen die gescheiden zijn en een kleinere woning zoeken enzovoort. Een goed bedoeld instrument dat wij hadden voorgelegd, zou dan worden mismeesterd waardoor we in een situatie van koterij of huisjesmelkerij zouden komen, wat eigenlijk nooit de bedoeling is geweest. Iedereen in onze maatschappij moet erachter kunnen staan dat mensen voor hun ouders willen zorgen en dat op een kwaliteitsvolle manier moet kunnen, bijvoorbeeld in hun tuin, zonder dat zij hele procedures moeten doorlopen. Maar dat mag natuurlijk niet de aanleiding zijn om daar hele andere dingen mee te gaan doen dan waarvoor het oorspronkelijk was bedoeld.

Minister, als er wordt gesproken over bedrijven die deze units gaan plaatsen, kan misschien worden overwogen om die bedrijven een erkenning te geven en erop toe te zien dat die bedrijven onmiddellijk die unit weghalen en zo niet, hun erkenning in te trekken. Op die manier ontstaat er een grotere regelmaat.

Wanneer mensen toch de mogelijkheid zouden hebben om die unit te behouden, dan moet er worden gehandhaafd. Dat moet gebeuren door het lokale bestuur. Ik ben daar grote voorstander van, maar ik wil daar wel twee kanttekeningen bij maken. Ten eerste is er nog altijd de omzendbrief-Tobback die bepaalt dat zelfs een boomhut moet worden ingeschreven. Wanneer morgen iemand zich aanmeldt, is het lokale bestuur verplicht om dat in te schrijven. Men kan dan natuurlijk een proces-verbaal opmaken en de hele procedure in gang zetten. Misschien kan op Vlaams niveau een protocol worden opgemaakt om dat sneller vooruit te laten gaan. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat de procedure wordt ingeleid maar dat het drie jaar duurt voor alles in orde is.

Verder ben ik helemaal gewonnen voor het feit dat de lokale besturen handhaven maar niets is zo frustrerend, en ik spreek uit ervaring, dan te handhaven terwijl andere gemeentebesturen dat niet doen. Daar is volgens mij een rol weggelegd voor Vlaanderen, om op te treden wanneer bepaalde lokale besturen niet handhaven, en daar consequenties aan te koppelen.

Ik ben dus heel blij dat ons idee hier wordt opgepikt en dat we daar verder mee aan de slag kunnen, maar daarnaast moeten we heel goed waken over de handhaving.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dit is een interessant debat, dat geldt trouwens ook voor de hoorzitting. Ook Groen is voorstander om zorgwonen eenvoudiger te maken maar heeft daar toch ook een aantal bedenkingen bij die we ook tijdens de hoorzitting hebben geuit.

Tijdelijkheid is een heel belangrijk aspect waarvan we moeten kunnen garanderen dat het aantoonbaar is. De heer Ceyssens had het ook over de functie, en ook dat is essentieel. Daarnaast, en dat zei ook het Departement Omgeving tijdens de hoorzitting, is ook de ruimtelijke inpasbaarheid zeer belangrijk en mogen we die niet uit het oog verliezen. Niemand van ons wil terug naar de extra verhardingen en koterijen in onze tuinen. We moeten ons dan ook hoeden hier geen deur te openen waardoor dit opnieuw mogelijk zou worden. Ik denk dat het afwegingskader dat zal worden uitgewerkt bij die eventuele melding of vereenvoudiging essentieel zal zijn om niet de deur open te zetten voor zaken die we niet meer willen zien. Wij kijken uit naar het afwegingskader en denken dat het zeer belangrijk is om ook die ruimtelijke inpasbaarheid en die klimatologische aspecten mee in rekening te brengen, zelfs wanneer we het hebben over een zorgwoning die er vijf jaar staat.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor het antwoord. Het concept zorgwonen maakte tien jaar geleden zijn intrede in dit parlement. Dat was mooi voorbereid maar dat heeft natuurlijk tijd nodig. Ik vind het goed dat het al zover staat, maar zoals ook de vorige sprekers aangaven, moet de functie duidelijk zijn.

Wat het tijdelijke karakter betreft, kan het inderdaad een hint zijn, zoals ook de heer Ceyssens zei, om de firma's een erkenning te geven en daar een leasing- of huurvorm aan te koppelen, dit om te garanderen dat die units achteraf opnieuw opgehaald worden.

Het Hof van Cassatie heeft inderdaad beslist dat het om onroerend goed gaat wanneer mensen niet samenwonen, maar wel op hetzelfde perceel en op hetzelfde adres wonen. Daar komt dus nog extra administratie of extra omschrijving bij in het decreet. Ik wil er ook nog aan toevoegen dat er ook extra nutsvoorzieningen zijn wanneer het gaat over twee aparte entiteiten. In die mobiele units staat ook een watermeter en een elektriciteitsmeter maar de facturatie gebeurt op hetzelfde adres. Ook dat moet allemaal worden geregeld.

De tijdelijkheid van zorgwonen veronderstelt ook dat dit snel moet kunnen gebeuren, in vijf of zes dagen of maximum een week. Die unit moet ook binnen diezelfde termijn kunnen worden opgehaald wanneer het zorgwonen wordt stopgezet.

Nogmaals, de ingeslagen weg is goed, maar een aantal zaken moeten nog goed worden bekeken en dat vergt tijd. Maar ik heb wel de indruk dat we de goede richting uitgaan.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Ik dank de minister en de collega's voor de vragen en antwoorden. Dit is inderdaad een zeer belangrijk en relevant debat, zeker nu. Iedereen is tijdens deze coronacrisis de ouderenzorg aan het herbekijken. Ik ben dan ook absoluut voorstander om mobiele zorgwoningen toe te laten. Dat hoeft dus niet in de woning zelf, dat is trouwens niet altijd mogelijk. Maar we moeten hier wel het evenwicht tussen welzijn en ruimtelijke ordening bewaken. Ik denk dat we veel kunnen oplossen door die Z-code uit te breiden, zoals u ook voorstelt, minister. Nu kan de bevolkingsdienst van een lokaal bestuur die Z-code enkel toekennen wanneer die voldoet aan de definitie van het Vlaamse decreet als zorgwoning maar niet bij een mobiele woning in de tuin. Het zou dan ook goed zijn dit uit te breiden en daarvoor hoeft zelfs niks aan de definitie te wijzigen, want het is gekoppeld aan

die zorgfunctie, het is dus per definitie tijdelijk, enzovoort. Dit zou zeker een grote stap vooruit zijn en het zou ook bij de handhaving kunnen helpen omdat die tijdelijkheid wordt opgenomen.

Minister, het zou ook goed zijn indien uw federale collega's ervoor zouden kunnen zorgen dat in de wetgeving op de inschrijving van verblijfsadres, domicilie en dergelijke wordt opgenomen dat een bestuur verplicht is om iemand in te schrijven, ook al is dat geen vergunde woning, zodat er geen problemen ontstaan met de handhaving omdat het geen zorgwoning meer is, en er wel andere mensen kunnen worden ingeschreven. Het is toch niet de bedoeling van de conceptnota en van de vraagsteller om dat toe te laten.

Voor het overige kijk ik uit naar uw aanpassing van het decreet en hoop ik dat het dossier vlot wordt afgehandeld. Het zal in elk geval een verbetering zijn. Wat het afwegingskader betreft, is het niet zo dat we mogelijke problemen oplossen enkel door in een vrijstelling van vergunning en melding te voorzien. Vanuit ruimtelijke ordening zou het geen goede zaak zijn om in elke kleine tuin allerlei units te zien verschijnen, er moet toch enige toetsing van de ruimtelijke kwaliteit, woonkwaliteit en dergelijke gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit me aan bij deze vraag. Ik ben blij met de eensgezindheid onder de collega's. Bij de bespreking van de conceptnota en tijdens de hoorzittingen was het draagvlak dat er vandaag is nog niet aanwezig. Het is positief om daarop verder te kunnen bouwen. Minister, ook uw steun is een belangrijke stap om tot de concrete wijziging van de regelgeving te komen.

Ik sluit me aan bij de collega's Ceyssens en Schryvers en bij andere collega's wanneer het gaat over handhaving. Dat is een heel belangrijk punt dat ook in de conceptnota heel duidelijk naar voren komt. Daarbij is de erkenning van firma's een punt, maar ook het werken met huurformules kan een belangrijke ondersteuning bieden bij die handhaving. Behoort dat tot de mogelijkheden? Uit de hoorzitting bleek dat dit een belangrijk ondersteunend element kan zijn voor de handhaving, die volgens de VVSG een bezorgdheid is van de lokale besturen.

Wat de Z-code betreft, heb ik begrepen dat u eerstdaags overleg wilt plegen met de federale overheidsdiensten en andere collega's. In de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) staat dat die code vandaag alleen toepasbaar is voor zorgwoningen die aansluitend of inpandig zijn bij de woning. Ik denk dat we zelf het instrument in handen hebben voor een decretale aanpassing.

Minister, ziet u andere knelpunten waarom wij dat niet zelfstandig, decretaal zouden kunnen aanpassen? Hoe ziet u de timing van de hele aanpassing als er nog moet worden overlegd omdat er knelpunten zijn? Kunt u ook iets meer zicht geven op de timing voor de andere decretale aanpassingen? Ik zou dat graag willen weten omdat vandaag heel wat gemeenten en regio's expertise aan het opbouwen zijn in het bekijken van hoe ze kunnen werken met zulke zorgunits. Ik denk dat het belangrijk is om die praktijkervaring ook te kunnen meenemen. In onze ruimtelijke ordening hebben we echter niet de gewoonte om ruimte aan proefprojecten te bieden. Als de decretale aanpassingen toch nog even op zich laten wachten, bent u dan bereid of ziet u mogelijkheden om regelluwte te creëren voor specifieke proeftuinen of -projecten? Ik denk bijvoorbeeld aan het toekennen van aparte Z-codes door de gemeente, of aan aparte inschrijvingen, zodat men die praktijkervaring uit proefprojecten toch zeker zou kunnen meenemen. Staat u daar ook voor open?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik denk dat ik al heel wat vragen heb beantwoord. Ik zal dus niet op alles nog eens opnieuw ingaan. Ik ben vooral heel blij dat jullie blij zijn. Daarvoor doen we het allemaal, als ik het zo mag zeggen. Ik heb ook naar de hoorzittingen geluisterd. Daar zijn inderdaad diverse zaken aan bod gekomen. We hebben inderdaad corona niet nodig om dit te doen. Ik denk dat het collega Saeys was die dat zei. Ik ben nog maar een jaar minister, dus ik probeer alle balletjes in de lucht te gooien, maar ik moet ook af en toe kunnen ademen. Ik denk dat het goed is dat we daar snel klaar mee zijn.

Collega Rombouts, we kunnen inderdaad het best zelf in de VCRO aanpassingen doen. Daar ben ik het mee eens. We hebben daar de federale overheid niet voor nodig. Wat de timing betreft, de tekst is deze week zo goed als klaar. Dan moet hierover advies worden gevraagd aan Financiën, en dan kan het voorontwerp van decreet voor een eerste keer naar de Vlaamse Regering gaan, om vervolgens naar de adviesraden en de Raad van State te gaan.

Collega Schryvers, de handhaving moet inderdaad gebeuren door de gemeenten. Ik denk dat collega Ceyssens ernaar heeft verwezen. Ik probeer gewoon wetgevend de procedure zo eenvoudig mogelijk te houden, via een melding voor een bepaalde duur, die dan vervolgens verlengbaar is. Het is echter aan de gemeenten om te handhaven.

Collega Ceyssens, ik voorzie in een instrument enkel om de vraag naar kleine zorgunits in te vullen. Voor alle duidelijkheid, dat geldt dus niet voor andere gelegenheden, dus niet voor een studio of zo, of als tweede woning of zo. Ik wil elk mogelijk misverstand daarover wel uit de wereld helpen. Dit is echt met een andere bedoeling, zoals jullie als parlementsleden daar ook allemaal op hebben gehamerd. Ik probeer daaraan tegemoet te komen.

Collega Schauvliege, wat de ruimtelijke inpasbaarheid betreft, het gaat inderdaad over één zorgunit bij een bestaande woning, onder ruimtelijke randvoorwaarden. Uiteraard zullen we niet toelaten dat onze ruimte vol met allerlei koterijen wordt gezet. Dat is helemaal niet de bedoeling. We zullen er ook voor zorgen dat we dat goed omschrijven.

Dan was er nog een vraag van collega's Pieters en Ceyssens. Zoals ook bleek in de hoorzitting, is het onmogelijk dat ik in de regelgeving Ruimtelijke Ordening zou opleggen dat het enkel om een unit van een gecertificeerde firma kan gaan. Ik begrijp de vraag, want ik heb daar zelf ook mee gespeeld, maar blijkbaar gaat het niet. Anders graag.

Ik hoop hiermee op de verschillende antwoorden en tussenkomsten geantwoord te hebben. Ik wil ook alle parlementsleden bedanken om dit op de agenda te zetten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vrijstelling van vergunningsplicht voor tijdelijke terrasconstructies – 3507 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, helaas is mijn vraag al een beetje achterhaald door de actualiteit. De horeca is immers dermate zwaar getroffen, dat de vraag op dit moment jammer genoeg achterhaald is, maar ik ga ze toch stellen, want ik hoop dat de vraag vroeg of laat toch weer naar boven komt.

Door de grote impact die er is geweest en die er nu opnieuw is op de horeca, hebben we met heel veel gemeentebesturen aan uitbaters de mogelijkheid gelaten om tijdelijke constructies op te richten, om op die manier gemakkelijker anderhalve meter afstand te kunnen houden tussen de verschillende tafeltjes. Er zijn vergunningen verleend voor innames van het openbaar domein. Dat ging allemaal vrij vlot, minister, omdat in de pop-upregeling die dingen ook vrijgesteld zijn van een vergunningsaanvraag.

Ondertussen breekt de winterperiode aan en zal het op de meeste terrassen te koud worden. Die overkapping is dus meer dan ooit nodig. Nogmaals, op dit moment is dat helaas niet aan de orde, maar mijn vraag is dan ook voorwaardelijk, minister. Wat als we weer kunnen openen en die periode van vier maanden is verstreken?

Kan een terrasoverkapping genieten van de vrijstelling van vergunningsplicht op grond van een tijdelijke constructie? Is een mogelijke vrijstelling gebonden aan bijkomende voorwaarden buiten de wettelijk gangbare modaliteiten?

Indien terrasoverkappingen niet kunnen genieten van de vrijstellingsplicht, zult u dan stappen ondernemen om ook in de wintermaanden tijdelijke terrasmogelijkheden aan te bieden, gelet op de beperkende coronamaatregelen in de sector? Natuurlijk, als de horeca dit jaar niet meer opengaat – laten we hopen dat dat niet zo is – is mijn vraag helemaal achterhaald, want dan beginnen we aan een nieuw jaar. Maar we moeten er toch van uitgaan dat het opnieuw zal kunnen en dat de cijfers ten goede keren. En dan moeten we dit probleem ook proberen op te lossen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Ceyssens, ik heb het antwoord op uw vragen ook voorbereid in de veronderstelling dat de horeca nog open zou zijn. Maar ik zal het antwoord meegeven. Hopelijk, als de cijfers beter zijn, zijn we er dan toch iets mee.

Heel wat steden en gemeenten hebben in overleg met de horecasector gezocht naar pragmatische oplossingen om bijkomende terrasruimte te voorzien op het openbaar domein. Ze hebben daarvoor ook de voorwaarden en modaliteiten voor het plaatsen van niet-overdekte terrassen op openbaar domein aangepast, en vaak ook een korting toegestaan op de retributie voor die terrassen. Ik vind echt dat lokale besturen zich enorm meedenkend hebben opgesteld, waarvoor mijn dank.

De niet-overdekte seizoensgebonden terrassen op openbaar domein zijn trouwens vrijgesteld van een omgevingsvergunning. De regelgeving beperkt het seizoen niet tot de zomermaanden. Ook in de wintermaanden zal men dus zonder vergunning een niet-overdekt terras kunnen plaatsen. Uiteraard zal nog steeds de toelating van de beheerder van het openbaar domein noodzakelijk zijn.

Voor overdekte terrassen of afgesloten winterterrassen bestaat ook een tijdelijke vrijstelling. Op basis van artikel 7.2. van het Vrijstellingenbesluit kan men een tijdelijke constructie plaatsen voor een periode van maximaal vier maal dertig dagen per jaar. Dit geldt uiteraard ook voor overdekte terrassen, terrasoverkappingen of afgesloten winterterrassen. Het antwoord op uw eerste vraag is dan ook positief, collega Ceyssens. Dit kan op private eigendom maar ook op openbaar domein, hoewel hier natuurlijk ook nog eventuele gemeentelijke reglementen voor de inname van openbaar domein van toepassing zijn. Niets belet uiteraard dat een horecazaak een vergunning aanvraagt voor een permanente overkapping of afgesloten terras. Dit betekent dus concreet dat men vanaf nu tot het einde van het jaar nog een overdekt terras of afgesloten winterterras kan plaatsen zonder vergunning. Ook in 2021 zal men dit opnieuw vier maal dertig dagen kunnen doen.

Ik besef dat er ook horecazaken zijn die in de eerste helft van het jaar reeds hun vrijstelling hebben opgebruikt doordat hun overdekt terras is blijven staan in de

periode dat ze niet konden openen. In dit geval reken ik toch wel op het gezond verstand en op begrip voor de moeilijke situatie van de horeca toen, maar ook nu.

Voor de zaken die in de problemen komen, zal maximaal een pragmatische oplossing gezocht worden. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om te bekijken of het Vrijstellingenbesluit of het Meldingenbesluit in samenspraak met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) op dit punt kan worden aangepast.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, de gemeentebesturen hebben aangetoond dat ze in deze periode heel pragmatisch kunnen werken. Heel veel gemeentebesturen hebben dat gedaan. Ik denk niet dat de gemeentebesturen van plan zijn om te zeggen: 'Kijk, uw vier maanden zijn opgebruikt en nu houdt het op.' We moeten ervoor zorgen dat die ondernemer rechtszekerheid heeft. In dit geval vervalt het natuurlijk doordat de horeca opnieuw dicht is. We hopen natuurlijk dat ze zo snel mogelijk opnieuw kunnen openen. Maar het moet maar zijn dat er in die buurt toch maar iemand vindt dat het na die vier maanden lang genoeg heeft geduurd met die pop-upregeling en daar geen vrede mee neemt en klacht indient. Dan moet je als gemeentebestuur die man ook de nodige rechtszekerheid kunnen geven. Ik zou het dus toejuichen dat samen met de VVSG nog eens dat Vrijstellingenbesluit wordt bekeken. Kan er een inschatting van de timing worden gegeven? Want als de horeca opnieuw opengaat, dan zal blijken dat het heel erg dringend is.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mijn collega heeft het over de horeca. Maar er zijn natuurlijk ook winkels die een uitbreiding aan de inkom maken om de spreiding van het cliënteel te organiseren. Zij mogen natuurlijk ook niet uit het oog worden verloren. Ook daar denk ik dat vergunningen zeker tijdens de coronaperiode vrij moeten zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, we moeten in deze tijd beseffen hoe moeilijk de situatie is, ook voor de horeca of voor de winkels. We moeten begrip opbrengen. De aanpassing van het Vrijstellingenbesluit zal hopelijk tegen het begin van volgend jaar uitwijzen welke richting we uitgaan.

Maar dat is, zegt men mij, een moeilijker oefening omdat je daar de discussie over de MER-plicht (milieueffectrapportage) van dat besluit hebt. We zullen bekijken hoe we dat zo snel mogelijk kunnen doen. De opdracht is gegeven. Het is zoals collega Ceyssens zegt: begin 2021 zal het probleem zich opnieuw stellen.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): In tijden van nood moet er gedoopt worden. We moeten dus proberen om dat zo snel mogelijk te laten vooruitgaan. Het zal een horeca-uitbater maar overkomen dat een lastige buur zegt dat hij het gelijk aan zijn kant heeft en dat hij er korte metten mee maakt. Het is een sector in nood.

En ja, collega Pieters, er zijn ook de winkels. Ik ben het daar helemaal mee eens. We moeten onze schouders daaronder zetten om het zo snel mogelijk te laten vooruitgaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe everzwijnenplan
– 3508 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het globale everzwijnenplan
– 58 (2020-2021)**

**VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de quota voor hobbyjagers
– 94 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, de everzwijnen, dat is een probleem dat ik al aankaart van in het begin van mijn carrière in het Vlaams Parlement. Toen was dat nog een pril probleem. Sommigen vroegen zich af of het wel een probleem was. Ondertussen is het een enorm probleem. Er is een enorme groei van de everzwijnenpopulatie, die heel wel gedijt in Limburg en de Antwerpse Kempen. Dat brengt problemen met zich mee. Er is de schade aan landbouwgewassen en tuinen, maar vooral ook iets wat ik al heel vaak heb aangekaart: het gevaar voor verkeersveiligheid. Het moet u maar overkomen dat u op een volwassen beer moet botsen met uw wagen, of dat u zelfs, om die beer te ontwijken, aan uw stuur begint te trekken en naast de rijweg belandt. Het is een enorm gevaar.

Vorig jaar werden er tweeduizend varkens geschoten in Vlaanderen, waarvan het grootste deel in Limburg. Er is nood aan een globaal plan. Na overleg met de jachtsector, de landbouworganisaties en de natuurverenigingen heeft u op 21 september 2020 uw 'everzwijnenplan' op tafel gelegd.

Ik zal dat plan niet helemaal overlopen. Ik wil gewoon een aantal punten aanhalen, zonder ze verder uit te leggen.

Er is het voorstel van een nieuwe afdwingbare jachtstrategie waarbij de jacht in de zomer zich voortaan zal concentreren op schadegevoelige gebieden. Er is het Rapid Response Team. Er zijn de mogelijkheden voor de lokale besturen om in te grijpen. Er is de mogelijkheid tot het vermarkten van geschoten everzwijnen. Er is een betere tussenkomst voor het nemen van preventieve maatregelen zoals afrastering of wildroosters. Er is het onderzoek naar de mogelijkheid voor een gepaste wildschadeverzekering.

Vanuit de Hubertus Vereniging Vlaanderen kwam er al meteen een felle reactie op het inzetten van de Rapid Response Teams omdat het volgens die vereniging niet duidelijk is of zo'n team steeds in overleg zal staan met de lokale wildbeheerseenheid. Ze is bezorgd dat het team zal worden ingezet zonder de toestemming van de jachtrechthouder van een bepaald gebied.

Minister, wat zijn de volgende stappen die u zult nemen om dit uitgebreide plan om te zetten in uitvoerbare acties? Welke gesprekspartners zult u daarvoor uitnodigen?

Hoe zal zo'n Early Warning & Rapid Response Team te werk gaan? Hoe zal de concrete taakstelling worden bepaald? Overleggen zij in elke situatie met de lokale wildbeheerseenheid alvorens van start te gaan?

Heeft u reeds een overleg gehad met het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid in verband met het vermarkten van de geschoten everzwijnen? Indien ja, hoever staat u met haar voorstel om de geschoten dieren makkelijker op de markt te brengen? Kunnen wij dan in Limburg geschoten vlees kopen? Indien nee, binnen welke termijn plant u dit?

Er wordt gewag gemaakt van een mogelijke wildschadeverzekering. Hoever staan deze plannen? Is er hierover al contact geweest met Assuralia?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik ben ook al sinds het begin van mijn carrière met everzwijnen bezig. Alleen duurt die nog niet zo lang als die van collega Ceyssens. Ik ben er dus iets minder lang mee bezig. De collega heeft heel goed geschetst waarover het globale everzwijnenplan gaat. Minister, laat me u ook vooral bedanken voor het feit dat dat er vandaag ligt. Ik denk inderdaad dat we deze problematiek alleen aankunnen als we iedereen samenbrengen, als we dat ook in zijn geheel aanpakken, zodat men zowel preventief als repressief met everzwijnen omgaat en men ook aandacht heeft voor de schade die het wild berokkent.

Ik zal niet mijn hele inleiding geven, en om ons wat tijd te besparen, zal ik ook niet al mijn vragen voorlezen. Ik zal me wat het vermarkten van het vlees betreft, aansluiten bij de collega. Ook de vragen inzake het Rapid Response Team had ik gesteld. Ook inzake de stand van zaken met betrekking tot de wildschadeverzekering was ik niet zo origineel. Ook daarover heeft de heer Ceyssens al de vragen gesteld die ik ook had.

Wat ik wel nog bijkomend zou willen vragen, is wie er aanspraak zal kunnen maken op de tegemoetkoming voor de preventieve maatregelen. Zal dat ook gelden voor particulieren?

Het overleg met de stakeholders is er geweest. We moeten nooit de ambitie hebben om iedereen blij te maken. Er zijn inderdaad bepaalde groepen geweest die onmiddellijk hebben gezegd dat ze daar toch hun bedenkingen bij hadden. In welke mate is dat overleg gebeurd, en was er daar eensgezindheid?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, u bent met een plan gekomen om de everzwijnenpopulatie af te remmen of te verminderen. U had het over quota, en dan komen er hobbyjagers bij kijken. Hobbyjagers zijn ook jachtrechthouders. Zij moeten zich inschrijven bij een wildbeheereenheid (WBE) en moeten zich aan voorwaarden houden. Ze moeten trouwens ook dikwijls betalen voor een revier. Als dat private gronden zijn, valt dat wel mee, maar als dat overheidsgronden zijn, dan worden die uitgegeven en dan is dat betalend. Everzwijnen zijn snel en op bepaalde momenten zeer talrijk. Collega Ceyssens had het over de verkeersveiligheid. Het gaat niet gewoon om het ontwijken van één dier. Neen, als er een trein van twintig à dertig beesten oversteekt, dan zijn die zelfs niet meer te ontwijken, tenzij je natuurlijk zelf van de weg afrijdt.

Minister, ik ben ook benieuwd wat u wilt doen met de commerciële jacht, aangezien er om een bepaald quotum te halen ook een afzet moet zijn. Ik neem aan dat de hobbyjagers die everzwijnen niet allemaal zelf gaan opeten – God sta ze bij.

Minister, welke bevoegdheden zullen de everzwijncoördinator en de lokale besturen krijgen? Hoe zullen de quota worden bepaald? Het is immers niet evident om dat te bepalen op één bepaald revier van die hobbyjagers. Zullen bij overtal van everzwijnen de hobbyjagers extra mogelijkheden krijgen om de quota te halen? Zullen de hobbyjagers aanpalende gebieden mogen bejagen die niet ingekleurd

staan in hun jachtgebied, bijvoorbeeld natuurgebieden? Dikwijls liggen die gebieden immers naast elkaar, en die natuurgebieden zijn ook dikwijls vrij groot. Op welke wijze zullen de professionele jagers juridisch in orde worden gesteld?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel. Veel vragen, vooral ook over het Early Warning Rapid Response Team. Ik zal toch op alle vragen antwoorden, hoewel de collega's niet al hun vragen hebben herhaald.

Het ontwerp van het plan is dus voorgelegd aan de diverse stakeholders en ook met hen besproken. Ik neem aan dat u ook begrijpt dat elke stakeholder waarschijnlijk elementen vond in het plan waarin hij zich kon vinden, maar anderzijds ook elementen waarin hij zich niet kon vinden. Maar bon, ik maak geen plan voor een bepaalde belangengroep, ik maak een plan voor het onder controle krijgen van de everzwijnenpopulatie.

Zoals dat vandaag de dag gebeurde, was die controle er immers niet meer.

Ik kan u ook meegeven dat we diverse onderdelen van het plan al in gang hebben gezet. Denken we maar aan de publicatie van de opdracht voor de 'early warning – rapid response' en de projectoproep voor subsidies voor gebiedsgerichte schadepreventie. Ook voor andere onderdelen van het plan hebben we al eerste stappen ondernomen.

In de komende weken en maanden zal ik samen met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) de diverse onderdelen van het plan nog verder uitwerken. Zo zullen we op korte termijn op zoek gaan naar een coördinator en een team van mensen om de coördinator te ondersteunen om de terreinrealisaties van nabij op te volgen. Daarnaast vraagt het plan van aanpak een reeks van wettelijke vernieuwingen, die enerzijds een stabiele wetenschappelijke onderbouwing en anderzijds een maatschappelijk draagvlak nodig hebben. ANB en INBO zullen al hun expertise inzetten om dat te doen slagen. Wij zullen het plan van aanpak uitwerken met de inbreng van de stakeholders die nu al betrokken zijn bij het overleg in de faunabeheerzones. Zij hebben de afgelopen jaren de problemen en knelpunten ook aan den lijve ondervonden en zijn het best geplaatst om mee vorm te geven aan de verbeteringen. We zullen hen dan ook voor elk onderdeel van het plan te gepasten tijde consulteren.

Afgelopen vrijdag vond er een overleg van de faunabeheerzones plaats. Daar werd het plan uitvoerig besproken en was er, op een aantal details na, ook overeenstemming over de inhoud. Met de komst van een coördinator zullen de accenten van het plan sterker naar voren komen. Zo wordt de huidige werking voor schade melding via Natuur en Bos versterkt, en zorgen we er ook voor dat de feedback zal worden geoptimaliseerd, via de app van het INBO.

De aanstelling van het Early Warning Rapid Response Team gebeurt inderdaad op basis van een openbare aanbesteding van een overheidsopdracht. In het bestek met publicatienummer 2020-522953 kunt u ook alle details van de opdracht terugvinden. De beslissingsbevoegdheid voor de gunning ligt bij het ANB, dat de procedure op mijn vraag heeft ingezet. Het interne referentienummer van het bestek is ANB-Jacht-2020-1-F02. De beslissing voor de gunning van een overheidsopdracht gebeurt op basis van de gunningscriteria die in het bestek van de opdracht zijn vastgesteld. Collega's, ik denk dat het een normale gang van zaken is dat ik dat op die manier doe.

Om alle misverstanden te vermijden wil ik eerst en vooral meegeven dat het team in eerste instantie zal worden ingezet buiten het gebied waarin de everzwijnen nu voorkomen. Het team moet proberen te verhinderen dat het gebied waarin de

everzwijnen nu voorkomen, nog groter wordt. Zoals de naam het zelf zegt, heeft het team dat deze opdracht opneemt, twee kerntaken. Ten eerste moet het team ervoor zorgen dat op die plaatsen waar er nog geen everzwijnen zijn, iedereen alert is en dat iedereen dan ook weet hoe elke waarneming van dieren of van schade moet worden gemeld. Ten tweede moet het team, als er een melding komt, proberen om die kolonisatie 'tegen te gaan'. Daarvoor maakt het team, op basis van informatie van alle lokale stakeholders, een plan van aanpak op. De vervolgstap is dat de lokale stakeholders dat plan van aanpak ook zelf uitvoeren, onder coördinatie van het team. Indien de lokale uitvoering, om welke reden dan ook, op korte termijn niet in het opzet slaagt, heeft het team mogelijkheden om alternatieven uit te werken of zelf in te grijpen.

Dat laatste zou veeleer uitzondering dan regel moeten zijn, omdat we erop rekenen dat iedereen mee zijn schouders zet onder het voorkomen van everzwijnschade.

Dan kom ik bij de vraag over het overleg met het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) en het vermarkten van de geschoten everzwijnen. Er is nog geen overleg geweest met de federale collega, door de lange federale regeringsvorming. We zullen dat binnenkort snel gaan doen, als de coronacrisis wat onder controle is. Ik veronderstel dat ze daar nu andere katjes te geselen hebben. Het FAVV heeft wel al via de pers laten weten dat die deur niet onherroepelijk dicht is, maar benadrukt dat alle vlees dat in de voedselketen wordt gebracht, een keuring moet ondergaan en dat dat bijgevolg ook georganiseerd moet raken.

Wat betreft de scope over wie aanspraak kan maken op de tussenkomst voor preventieve maatregelen: zoals heel duidelijk aangegeven in het reglement en op de website, kunnen overheden, verenigingen, organisaties en samenwerkingsverbanden tussen particulieren of samenwerkingsverbanden tussen al deze partijen een project indienen. Iedereen kan het subsidiereglement nalezen op de website van het Agentschap voor Natuur en Bos.

Wat betreft de wildschadeverzekering heeft ons kabinet in voorbereiding van het plan al enkele malen contact gehad met vertegenwoordigers van Assuralia. Daarin is afgesproken dat mijn administratie in de komende weken met Assuralia de gesprekken zal opstarten om de verschillende technische voorwaarden die verbonden zijn aan de uitbouw van een wildschadeverzekering, te onderzoeken. De link met de uitvoering van de beheerregeling zal daarbij een belangrijk element zijn.

Hoe zal die verzekering eruitzien? Het is belangrijk om de verschillende elementen rond schadevergoeding goed van elkaar te onderscheiden. Zoals ik in het plan heb uitgelegd, zijn er drie pistes voor schadevergoeding. Er is uiteraard de juridische weg, waarbij de schadelijder via het gerecht een schadevergoeding kan eisen van diegene die er verantwoordelijk voor is. Daarnaast is er de administratieve weg. En ik wil nu een derde weg realiseren, die gebaseerd is op solidariteit via een wildschadeverzekering. Daarin zullen andere criteria gelden dan bij de administratieve schadevergoeding. Het belangrijkste element zal daarbij zijn dat alle gemaakte afspraken zijn nagekomen zoals die zijn vastgelegd in de beheerregeling.

Collega Pieters, de everzwijncoördinator moet de everzwijnenaanpak in Vlaanderen namens mij coördineren, in samenwerking met een inhoudelijk ondersteunend team. Hij of zij moet ervoor zorgen dat alle stakeholders op het terrein vlot en resultaatgericht samenwerken. De coördinator is als het ware tegelijk de olie in het raderwerk en de technicus die bijsturing doet van de verschillende radertjes. De everzwijncoördinator zal de afspraken voor preventie en populatiebeheer op het niveau van de faunabeheerzone vertalen naar lokaal niveau. Nog belangrijker is dat de coördinator fulltime de uitvoering van die afspraken op het terrein opvolgt.

Op sommige plaatsen merken we dat de praktijkuitvoering niet altijd op gang komt. De coördinator krijgt daar het mandaat om het overleg en de organisatie op

het lokale niveau te coördineren en indien nodig ook te herwerken, zodat lokaal wel resultaat kan worden geboekt. Als de huidige lokale overlegstructuur op het niveau van de wildbeheereenheden niet optimaal werkt, gaat hij of zij op zoek naar de obstakels en werkt in overleg met de lokale stakeholders een meer passende aanpak uit. Ook bijsturing in informatieverbreiding en preventie maakt deel uit van de bevoegdheden van de coördinator.

In mijn plan heb ik niet gesproken over quota, maar in de verschillende persartikels heb ik het wel gelezen. Dan is het goed dat we bij deze gelegenheid de puntjes op de i kunnen zetten. Zoals aangegeven, is het de bedoeling om lokale overheden meer armslag te geven om op hun eigendommen doeltreffend wildbeheer te realiseren.

Daarbij moeten ze zelf kunnen bepalen wanneer er gejaagd wordt, door wie er gejaagd wordt, hoe er gejaagd wordt en welk resultaat er beoogd wordt – dit alles uiteraard in functie van het algemene doel van schadevermindering en schadebeperking.

De afgelopen jaren werd bij ons en in vele buurlanden gewerkt met licentiejaagt en met ingrepen in het wildbeheer van overheidswege. Dat zijn voorbeelden van manieren waarop aan deze doelstellingen kan worden voldaan.

Zullen bij overtal van everzwijnen de hobbyjagers extra mogelijkheden krijgen om hun quota te halen? Ik neem aan dat u met uw vraag doelt op het gebruik van nazichtapparatuur en van geluidsdemping, zoals dat in de ons omringende landen geldt. U weet dat dit een exclusieve federale bevoegdheid is.

Zullen de hobbyjagers aanpalende gebieden mogen bejagen die niet ingekleurd staan in hun jachtgebied? Collega Pieters, het jachtrecht van een perceel berust in basisbeginsel bij de grondeigenaar. De grondeigenaar beslist autonoom of hij het jachtrecht wil uitoefenen. En wanneer hij het jachtrecht wil uitoefenen, beslist hij autonoom wie dan het wildbeheer zal uitvoeren. Aan deze grondwettelijk vastgelegde rechten kan niet zomaar voorbijgegaan worden. Uiteraard gelden die regels zowel op landbouwgebied, op industriegebied, op woongebied als op natuurgebied.

Een jager kan niet jagen op een terrein dat niet is ingekleurd in zijn jachtterrein. Dat zou stroperij betekenen, zoals u weet. Wanneer een jager dus het jachtrecht wil uitoefenen op een terrein, zal hij daarvoor de grondeigenaar moeten aanspreken.

Op welke wijze zullen de professionele jagers juridisch in orde gesteld worden? Zoals eerder aangegeven maakt de Vlaamse jachtwetgeving geen verschil tussen mensen die de jacht hobbymatig uitoefenen en mensen die de jacht uitoefenen vanuit professionele motieven. Ieder van hen kan slechts de jacht uitoefenen wanneer daarvoor de juiste juridische voorwaarden vervuld zijn.

Ik neem aan dat u zich afvraagt hoe mensen die op initiatief van de overheid worden ingeschakeld om een planmatig wildbeheer mee vorm te geven, dat kunnen doen, in de wetenschap dat niet alle terreinen zijn opgenomen in een goedgekeurd jachtplan. Indien hun werkzaamheden uitwijzen dat een uitwerking van een deugdelijke oplossing niet mogelijk is op basis van de actuele situatie, maar dat de grondeigenaars principieel willen meewerken aan een deugdelijke oplossing, kan een gemotiveerde aanvraag tot afwijking van de jachtwetgeving op basis van artikel 33 van het Jachtdecreet ingediend worden. Die aanvraag wordt grondig afgewogen in functie van het beoogde doel, de voorliggende omstandigheden en voor geschiedenis, en de gerealiseerde randvoorwaarden en garanties. Indien de aanvraag gunstig beoordeeld wordt, vormt de vergunning tot afwijking van de jachtwetgeving de juridische basis voor hun handelen in plaats van de algemeen vigerende bepalingen van de jachtwetgeving.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, dank u wel voor uw uitgebreide antwoord. Ik heb nog een bijkomende vraag over afrastering. Dat zit ook in uw everzwijnenplan. Ik heb het genoeg gehad om u samen met uw collega te ontvangen in mijn mooie gemeente, om u ons plan toe te lichten. Een eerste fase daarin gaat over afrastering. Wat mij betreft, is dat het allerbelangrijkste, want daarmee verzekeren we de verkeersveiligheid. In tweede instantie zijn er ecoducten voor de verdere ontsnippering.

Ik hoor spreken over de coördinatie. Misschien moeten we daar nog een tandje bij steken, want onmiddellijk na uw vertrek heb ik meteen de bevoegde administraties – het Agentschap voor Natuur en Bos, het Departement Omgeving en het Agentschap Wegen en Verkeer – aangesproken om de week nadien ter gemeentehuize te vergaderen om daar de situatie te bekijken op de N76.

Tot mijn grote ontgoocheling kwam ik in die vergadering tot de vaststelling dat niet vastlag wie van de drie ging coördineren. En eigenlijk werd daar ter plaatse weer in vraag gesteld of het ecoduct niet op een andere plaats moest komen te liggen. Dat is frustrerend voor jullie, als beleidsmakers. Want dat betekent dat jullie plannen, die onze volle steun krijgen, vertraging oplopen. Dat is ook frustrerend voor de lokale besturen, omdat men op dat moment geen aanspreekpunt heeft.

Misschien is het goed om op dat vlak ook coördinatie te voorzien, zodat de ene administratie niet naar de andere kijkt, waardoor er kostbare tijd verloren zou kunnen gaan. Want wat betreft de afrastering van wegen is de voorbije weken nog maar eens gebleken dat we daar veel onheil mee kunnen voorkomen. Gelukkig is het tot op heden alleen met stoffelijke schade bij de automobilisten, maar we moeten daar toch een tandje bij steken.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Bedankt voor het uitgebreide antwoord, minister. Ik heb bij de aankondiging het plan al verwelkomd, maar natuurlijk: 'the proof of the pudding is in the eating'. We moeten het dus in de praktijk brengen. En daar gaan we ook iedereen voor nodig hebben: de landbouwsector, de natuurverenigingen, en ook de jachtsector. Ik heb dat engagement ook duidelijk van u gevoeld.

Ik denk dat het vermarkten van everzwijnvlees een vrij cruciale factor is in het plan. Het FAVV heeft natuurlijk gelijk dat vlees dat in de voedselketen terechtkomt, aan alle voorwaarden moet voldoen. Ik denk dat het ook goed is om in het overleg naar de kostprijs te kijken. Want iets theoretisch mogelijk maken, betekent nog niet dat het ook in de praktijk realiteit wordt. Daar zal de drempel van de kostprijs voor een jager natuurlijk ook wel mee te maken hebben.

Met betrekking tot de wildschade is het een goed idee om de private verzekeraars op te nemen, maar dat mag ons als overheid niet van onze eigen verantwoordelijkheid ontslaan. We moeten kritisch blijven kijken naar de manier waarop we dat zelf organiseren en de administratieve rompslomp die we daar op dit moment toch bij veroorzaken.

Ik heb nog één bijkomende vraag, misschien niet helemaal gerelateerd aan uw plan, maar wel aan de huidige avondklok. Hoe kijkt u naar de bijzondere bejaging, de jacht bij nacht, nu er een avondklok is? Dat is toch een belangrijke jacht in de everzwijnenproblematiek.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Bedankt voor het omstandige antwoord, minister. Ik ben blij dat u dat initiatief genomen hebt en dat we al zo ver staan, maar er zijn toch nog wel een aantal bedenkingen bij.

Ik heb begrepen dat de voorwaarden – u had het over een nachtkijker en een geluidsdemper – federale materie is. Dan zullen we dat ook daar aan de orde brengen.

Als het over afrastering en wildroosters gaat, moeten we wel zien dat we dat zorgvuldig doen, want dat heeft ook een keerzijde. Ik heb het zelf al meegemaakt, niet met everzwijnen, maar met reeën. Als één beest over het rooster raakt, dan volgt de rest. Maar als je dan als automobilist aankomt, hebben ze geen weg terug meer en lopen ze tegen de afrastering aan. Het moet dus zo gemaakt zijn dat er geen mogelijkheid is dat ze erover kunnen.

U hebt het ook gehad over de natuurgebieden. Ik verwijs naar een reële zaak, een jachtgebied dat naast een gebied van Natuurpunt ligt. Uiteraard kijkt Natuurpunt daar heel anders tegenaan dan een wildbeheereenheid. Maar die everzwijnen zijn talrijk en snel. Dertig of veertig hectare, dat is een paar kilometer breed. Als die everzwijnen eenmaal opgeschrikt zijn, zijn die daar in een paar minuten doorheen. Dan zijn die weg.

In de praktijk moet een everzwijn afgeschoten worden vanop een toren. Er moet naar onderen geschoten worden, want anders verwond je het dier alleen maar en kun je het niet doden. Zeker nu, als het wat regenachtig is, zit de onderkant van dat beest vol modder en heeft dat aardig wat weerstand eer je het gedood krijgt. Als je vanop een bovenzit werkt – en dan komt het voorbeeld van de heer Coene-grachts aan de orde, want dat gebeurt meestal 's nachts – en je lost één schot, dan is de rest van de groep weg. Je kunt eventueel een à twee beesten omleggen, maar dan houdt het ook op. Er moeten dus een paar voorwaarden ingebouwd worden, waarbij eventueel ook hele groepen geëlimineerd kunnen worden.

Dan wil ik het nog over de commercialisering hebben. Als er nu een beest wordt afgeschoten, wordt dat ook geslacht. En de jagers weten dat. De jagers halen dan de milt, wat bloed, de nier en twee klieren eruit en laten die onderzoeken door een dierenarts. Want zij willen ook niet met bepaalde ziekten opgescheept raken of een ziek dier op hun bord krijgen. Dat bestaat dus al. Er worden beesten professioneel geslacht, maar dat zijn geen echte professionelen. Ik bedoel: ze weten wel wat ze aan het doen zijn, maar ze zijn niet erkend. Er bestaan dus wel mogelijkheden en er wordt ook wel via de voedselveiligheid gekeken of die beesten gezond zijn. Daar moet dus wel een regeling voor te vinden zijn om dat ook te commercialiseren. Want het wild zwijnt dat we hier op ons bord krijgen, komt voor 90 tot 95 procent uit het buitenland. Dat kan dus ook perfect van ons eigen landje komen. Waarom zou dat zo'n probleem moeten zijn? Er zijn mogelijkheden.

Ik wil tot slot nog even terugkomen op de natuurgebieden. We hebben het daar ook tijdens de hoorzitting over de patrijzen over gehad. Als Natuurpunt, dat ook bij de hoorzitting was, eigenaar is van een gebied, maar weigert om everzwijnen te laten afschieten, dan hebben we een ander probleem. Zij zijn eigenaar van die grond. In welke mate kunnen wij hen ervan overtuigen om die varkens toch te elimineren? Want zij hebben daar soms baat bij. Ik heb daar mails van, waarin men vanuit Natuurpunt aangeeft dat zij graag hebben dat een aantal weidegronden of akkers, die eventueel buiten hun domein liggen, toch omgewoeld worden. Of dat allemaal zo te verzoenen is met de overdaad aan everzwijnen, dat stel ik toch in vraag. Ik denk dat het redelijk moeilijk is om daar een regeling in te vinden, maar er moet toch een afspraak mogelijk kunnen worden gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Bedankt voor de interessante vragen, collega's. Ik heb een vraag over de afrastering, minister. Collega Ceyssens vroeg afrastering voor de beveiliging van het verkeer, een heel belangrijk aspect in dit verhaal. Maar we weten ook allemaal dat everzwijnen zich duchtig voortplanten door het feit dat

ze heel veel voedsel ter beschikking hebben. Worden er in uw plan ook maatregelen voorzien ter voorkoming van het ter beschikking stellen van enorm veel voedselbronnen in het landbouwgebied? Zijn daar afrasteringsmogelijkheden voor?

Ik sluit me ook aan bij de vraag van collega Coenegrachts over de avondklok. Ik veronderstel dat u voor de bijzondere jacht op everzwijnen bij nacht geen uitzondering mogelijk ziet nu de avondklok van toepassing is en dat op dit moment dus niet kan doorgaan.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, op dit moment, met de avondklok, is de bijzondere jacht en bestrijding niet toegestaan. Dat is uiteraard federale bevoegdheid.

Collega Ceyssens, ik zal nagaan wat er aan de hand was op die vergadering. De bedoeling is om die N76 zo snel mogelijk te voorzien van rasters. Ik heb gisteren gevraagd om dat sneller te doen. Ik zal nagaan wat er misloopt met de coördinatie, want het moet inderdaad vooruitgaan.

ANB heeft de eerste contacten met het FAVV opgestart. Die worden verdergezet nu er een nieuwe regering is. De kostprijs is een operationele bevoegdheid van het FAVV zelf. We zullen dat nog verder bekijken.

Collega Pieters, het overleg loopt. Ik zal nu dan ook geen uitspraken doen buiten mijn bevoegdheid. Ik wacht af wat daar uit de bus komt. U weet dat de grondeigenaar grondwettelijk jachtrechthouder is, waardoor verplichtingen wettelijk moeilijk liggen.

Collega Schauvliege, er is een subsidie binnen de projectcall om rasters te plaatsen. Voorts wordt bekeken hoe we schadegevoelige teelten in zeer gevoelige gebieden kunnen vermijden.

Het is goed dat er een everzwijnenplan is, en dat dit vanuit verschillende aspecten is bekeken. Ik wil alle experten die daaraan hebben meegewerkt, alvast bedanken.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, ik hoop dat ik samen met u en minister Peeters zo snel mogelijk de eerste paal van de afrastering in de grond kan slaan naast de N76. Ik stel voor dat jullie de paal vasthouden en dat ik hem erin sla. We moeten dringend werk maken van die rasters met het oog op de verkeersveiligheid. Dit is niet de allergrootste kost.

Ik ben het ook eens met de collega's dat we alles moeten doen om het everzwijnenvlees te vermarkten, maar, collega Pieters, we moeten geen achterpoortjes zoeken. Mensen moeten voor 100 procent kunnen vertrouwen op de voedselveiligheid. Wanneer dat vlees dus op de markt komt, moeten we kunnen garanderen dat het voor 100 procent te vertrouwen is en moeten we dus akkefietjes of andere incidenten vermijden. Dat zou pas nefast zijn. Ik pleit er dan ook voor om dat heel grondig, via het FAVV, te laten doen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Wat de vermarkting van het vlees betreft, sluit ik me helemaal aan bij de heer Ceyssens. Mensen moeten vertrouwen hebben in de voedselketen, en daar mogen we niet op afdingen.

Ik blijf kijken naar de kostprijs – daar kunnen we misschien wel in helpen – maar dat koppelt u ongetwijfeld terug na uw overleg met het FAVV.

Wat de bijzondere bejaging betreft, begrijp ik dat nu de avondklok is ingesteld, ook jagers zich na middernacht niet meer mogen verplaatsen. Dat is wel een probleem voor de jacht op everzwijnen, omdat die dieren beginnen te lopen wanneer het donker wordt. Wanneer je om 22 uur stopt met jagen, dan ben je om middernacht nog niet klaar. Dat punt moet misschien worden bekeken tijdens een volgende bijeenkomst van het Overlegcomité, ook omdat, en daar moeten we toch eerlijk in zijn, de jacht in een bos niet meteen het meest close contact is. Dit lijkt me een punt om mee te geven aan de minister-president.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik hoop dat er snel maatregelen kunnen komen.

Ik wil het nog even hebben over die commercialisering. Wanneer we de everzwijnen dier per dier willen slachten, dan krijgen we dat moeilijk georganiseerd. Wanneer een groep dieren wordt afgeschoten, wordt dat commercieel interessant. Het zal er dus van afhangen hoe de jacht zal worden georganiseerd. Ik neem aan dat de coördinator daar een initiatief in zal nemen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.